

la farda

Revista de Salt

Any XXXVI. Núm 222 - juny 2005 - Preu 1,80€

Activitats del mes

MERCATAVENTURA

Dies 10, 11 i 12 de juny

- Esports d'aventura i natura: Rafting, Parapent, Btt, Senderisme, Trekking aquàtic, equitació, IV KAB, cursa popular a l'alba.
- Recinte firal-zona motor: Quads infantils, Quads adults, circuit 4x4
- Recinte firal-zona esports al carrer: Bàsquet 3x3, futbol 3x3, mini-tennis, atletisme, bàdminton, muntar a cavall, piragüisme, mingolf
- Recinte firal-zona recreativa: Infalbles aquàtics, playstation 2, jumping-fun (llits elàstics), Eco-play (inflable), Karaoke zone (inflable), Ludo beach (inflable), Ludo space (inflable), Puentibetan (inflable), Roco- mountain (inflable), Baby-ball (inflable), Play-goal (inflable), Globus aerostàtic
- Recinte firal-exhibicions i altres: Caiac polo, escenari, futbol 3x3, hoquei patins, judo, motor show, patinatge artístic, pe-tanca, piragüisme.

XIRUCAIRES

- 5 de juny.gr-92 Cadaqués – Roses . Continuem la ruta que vam començar l'any passat.
- 12 de juny. Via ferrada –Les Teresines.
- 19 de juny. 3r aniversari Xirucaire!! . Ho celebrarem amb un dinar de germanor a Sant Privat d'en Bas.

BIBLIOTECA JAUME MINISTRAL

- 2 de juny "Argentina vista pels catalans"
- 9 de juny "Catalunya vista pels argentins"
- 16 de juny Grup de Lectura

BIBLIOTECA D'EN MASSAGRAN

- 2 de juny Taller de novetats
- 4 de juny Contes a les Deveses (10 matí)
- 7 de juny Projectió de la pel·lícula "Ludovic" 6 de la tarda
- 9 de juny Presentació de la revista de la biblioteca
- 16 de juny Taller de novetats
- 18 de juny Contes a les deveses (10 matí)
- 21 de juny Projectió de la pel·lícula Shreck 2 (6 de la tarda)

ESCOLA D'ADULTS

- 5 de juny, festa de final de curs de l'Escola d'Adults de Salt i del Pla Local d'Acollida, a la pl. Diputació.

LUDOTECA DE SALT "LES BERNARDES"

- Divendres, 3, 10 i 17 de juny, a les places de la Vila, Vicens Vives i Parc de la Massana, respectivament, de les 17 a les 19'30 h.

SALT SARDANISTA

- 18 de juny, Esbart Dansaire, al Passatge Diputació.

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS LA MASSANA

- 18 i 19 de juny, Festa del barri, al c. Guillerries, en el tram comprès entre els c. F. Macià i Dr. Ferran.

HOTEL D'ENTITATS

- Cada divendres de 9 a 10 del vespre, curset de sardanes gratuït per a infants i adults

LA MIRONA

- 03/06 Entregirats
- 04/06. Cabo San Roque
- 10/06. O'Funkillo
- 11/06. Unit Lost + Rejects + The Row
- 17/06. Kiko Veneno
- 19/06. 1er Concurs de maquetes La Mirona

TEATRE DE SALT

- Dies 17 i 18 de juny a les 22h L'amor dels quatre coronels Safareig Teatre – Col·lectiu Teatral Ditirambe 10 euros

CASA DE CULTURA LES BERNARDES

Exposicions:

- "Un home entre la multitud", olis de Víctor Dolz de Palafrugell, sales Central, Aguilera i Ricadelpech
- Pintura de Cristina Casas de Girona, Sala Sant Jordi

CASAL DE JUBILATS

- Del 27 de juny al 3 de juliol de 2005. Excursió de set dies a Astúries. Preu: 465 euros (assegurança, IVA inclòs). Preu suplement per persona Habit. Individ. 125 euros. Dirigir-se al Sr. Carles Ros, telf: 972-23 47 04, per fer les reserves i pagaments

Les entitats que vulguin incloure les seves activitats en l'Agenda de La Farga, poden fer-les arribar al correu electrònic: farga@viladesalt.org

GARATGE INTERNACIONAL

ROBERT VIDAL, SA.

CONCESSIONARI

Alfa Romeo **FIAT** LANCIA

Índex

Agenda	2
Editorial	3
Entrevista	4
Presentació CEE la Maçana	6
Detecció i diagnòstic	10
Deficiència auditiva	13
Els audiòfons. El CREDA	14
Cens de l'alumnat amb def. auditiva	15
Mètodes per treballar amb nens sords	16
Veure el llenguatge	17
Epidemiologia de la sordesa infantil	20
L'escolarització compartida a Salt	22
Entrevista a M. Elisa Salse	23
Entrevista a M. Ángeles Prado	25
Testimoni d'una època	26
Experiència de dues mestres	26
El món seria	29
Recull de premsa	30
Webs d'interès	31
Evocació i constància d'una època	32
Excursions	36
Gent gran	37
Demografia	38
Poti poti	39

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

membre de:

 ACPC
Associació
Catalana
de la Premsa
Comarcal

No hi ha res tan fascinant com ensenyar un nen a parlar, a escriure i a llegir. Com a mestra, sempre m'ha satisfet enormement estar envoltada de quitxalla amb la il·lusió d'aprendre.

Tots els nens, des de molt petits volen saber quin missatge transmet aquella mena de jeroglífics, que en diem escriptura, que els adults sempre es miren amb molta atenció, que a vegades somriuen i a vegades s'entristeixen o es preocupen.

L'escriptura ha estat el gran descobriment dels nostres temps, ha marcat la línia de separació entre la prehistòria i la història. Avui en dia encara és la base dels coneixements i de la comunicació internacional. Partint d'aquesta premissa, és evident que hem d'ensenyar als nostres alumnes que siguin competents i alhora que vegin la necessitat d'aprendre a llegir i a escriure per sembrar el seu futur de la millor manera possible.

Des de fa setze anys estic envoltada de mainada encantadora que sempre em miren amb els ulls ben oberts perquè volen també aprendre a comunicar-se. Són nens i nenes sords. Estan mancats, en part, d'una eina imprescindible per a l'aprenentatge del llenguatge, en l'àmbit més general però també en el més estricte i concret. Els meus alumnes pateixen d'una deficiència auditiva pregona i greu, bé per naixement o per malaltia. Aquesta mancança implica que s'ha d'esforçar molt més del doble que la resta dels nens i nenes de la seva edat, per aconseguir el repte de poder parlar, escriure i entendre el que llegeixen. Els hem d'oferir tots els estris necessaris per aconseguir aquest objectiu. S'ha de treballar dia a dia, curs a curs, amb recursos tècnics i humans, amb escola i família, amb llengua oral i llengua de signes. El fet de ser sords no els eximeix de viure en societat i de tenir les mateixes obligacions, interessos i necessitats que qualsevol altra persona.

Fa 25 anys que l'escola la Maçana està dedicada específicament a treballar i donar suport als nens i nenes sords de les comarques gironines. És un món engrescador, te les has d'enginyar diàriament per motivar-los i que no perdin l'interès pel llenguatge. Això que sembla tan senzill i obvi és una feina complexa, que ha d'estar molt ben programada i dirigida entre els professionals de l'escola. Requereix que l'alumnat rebi una ajuda individualitzada, amb adaptacions curriculars, amb hores de suport logopèdic durant anys i molta coordinació entre família i escola.

La nostra tasca com a mestres de nens sords, ahir, avui i demà, sempre és i serà la mateixa: fer dels nostres alumnes, persones el màxim d'autònomes possible.

La Farga no se solidaritza necessàriament amb les opinions expressades en els articles signats. La Farga autoritza la reproducció dels articles sempre que se n'indiqui la procedència

ANY XXVI NÚM 222 JUNY DE 2005

EDITA: Casal de Jubilats de Salt
Passeig Verdaguer, 1

Tels 972 23 04 98, 972 23 85 78

A/e: farga@viladesalt.org

COORDINADOR: Ramon Torramadé

CONSELL DE REDACCIÓ: Joan Boada, Rafel Sala, Ramon Torramadé, Agapit Alonso i Pont, Salvador Sunyer, Carme Torrent, Joan Corominas, Agnès Cabezas, Lluís Mateu, Anna Clarà i Josep M. Pla.

COL·LABORACIONS:

Escola la Maçana

PORTADA: 25 anys escola la Maçana.

MAQUETACIÓ: 7 de disseny

CORRECCIÓ: Toni Rusalleda

DISTRIBUCIÓ: Josep Palmarola

ADMINISTRACIÓ: Rafel Sala

IMPRESSIÓ: Impremta Pagès

DIPÒSIT LEGAL: GI-365-79

amb la
col·laboració de:

Generalitat de Catalunya

El cervell és com un ordinador: a banda de la capacitat que tingui el disc dur, sempre necessita informació per treballar

Nom: Anna Casals
Edat: 40 anys
Professió: Mestre, psicòloga i logopeda
Nascuda a: Salt, actualment resideix a Aiguaviva
Professora de l'escola la Maçana des del 1989, directora d'aquest centre des de fa 9 anys.

A tothom li agrada gaudir d'uns moments de silenci. De tota manera, encara que ens trobéssim entre les callades parets d'un monestir, aquella veueta interna que ens parla, ens canta o ens escridassa no deixaria de dir-nos alguna cosa. Bé, més concretament: alguna paraula. I abans que grafia, la 'a', la 'i', la 'm' i la 'p' foren sons. És tan profunda la interiorització del llenguatge verbal que no ens n'adonem de com n'arriba de ser d'important per al nostre aprenentatge, per a la nostra comprensió del món.

És per això que els que treballen cada dia amb persones mancadades del sentit de l'oïda s'enfronten a un enteniment diferent. A una percepció sense sons que, per contra, els ha fet sensible la mirada a moltes coses que per als que hi sentim, simplement, no existeixen.

-A la web es defineix l'escola com "oralista", explica'm què vol dir això?

-Dins les escoles especialitzades en deficiències auditives hi ha les que es basen en el llenguatge de signes i les que es basen en el llenguatge oral, com és el nostre cas. El que es pretén és que els nens i nenes parlin, que es puguin integrar dins una societat que parla. També se'ls ensenya de manera bàsica la llengua de signes, que aprenen rapidíssim i els hi és més còmoda. Però no és l'objectiu de l'escola, perquè al carrer la majoria de gent no coneix la llengua de signes; aleshores vas a comprar el pa i què fas?

-I s'aconsegueix que es manequin amb la parla?

-Sí, no és fàcil però es pot fer. És la nostra feina! S'aconsegueix a partir del treball de la logopeda, l'interès de l'alumne/a i, molt important, el suport de la família.

-Hi ha una part de feina que s'ha de fer a casa...

-És molt important que a casa se'ls

ajudi i no sempre es dóna el cas. Hi ha alguns casos, com també passa en les escoles ordinàries, en què la família ho deixa tot a mans de l'escolarització i hauria de ser una feina a dues bandes. Aquí encara es veu més clarament, perquè, si no hi ha un esforç, el problema de comunicació es pot agreujar fins al punt que el mateix fill/a no compregui als seus pares quan li parlen.

-A partir de les famílies que coneixes, com es viu la sordesa des de la perspectiva dels pares?

-La veritat és que és dur. És dur perquè saps que li caldrà fer un esforç de més per moure's en aquesta societat. A més a més, al principi els pares poden experimentar com una mena de sentiment de culpabilitat, com si s'hagués fet alguna cosa malament. És una reacció psicològica irracional però freqüent. Per això crec que el millor que es pot fer és conèixer altres famílies que pateixen situacions similars i compartir aquests sentiments; fer una mica com teràpia de grup.

-Com s'explica molt bé a la vostra web, cal entendre que no sentir-hi significa no haver rebut el llenguatge per la via oral, i aquest és el que ens ajuda a estructurar la nostra ment.

-Sí. El cervell és com un ordinador: a banda de la capacitat que tingui el disc dur, sempre necessita informació per treballar. Les persones amb deficiència auditiva tenen un dèficit lingüístic que fa que tinguin un retard pedagògic. De tota manera, aquí treballem amb currículum escolar ordinari, fem totes les matèries que farien en una altra escola, adaptades a les seves necessitats.

-És que si et pares a pensar, per nosaltres cada lletra que escrivim o llegim és un so, mentre que per a les persones amb deficiència auditiva deu ser com un estrany jeroglífic...

-Per això són molt diferents els casos de sordesa prelocutiva dels postlocutius. Encara que hagin sigut pocs mesos en què el nen hagi sentit la parla, això ja ho canvia tot. I des d'aquí també es veu molt

clarament com la capacitat d'aprenentatge dels més petits és molt superior. Com més petits comencin l'aprenentatge de la parla molt millor. S'han d'anar obrint les carpetes del cervell, i ha de ser aviat perquè, si no, el cervell s'adorm.

-La tecnologia en aquests casos també hi ha jugat un paper important, oi?

-Sí. Aquí tenim molt bons equips. Utilitzem audifons, visualitzadors fonètics -ordinadors on apareixen dibuixets que es mouen segons modulen la veu-, els SUVAGS -tarrimes vibratòries perquè ells sentin el so de manera física-, etc. I de fet, tenen una sensibilitat especial per notar les vibracions. Recordo que una vegada, durant els primers anys d'estar aquí de professora, els veia que estaven neguitosos, que passava alguna cosa i jo no entenia res. Al final va resultar que estaven fent obres per aquí a prop i sentien la vibració d'una de les màquines que foradava el terra que jo no notava per res.

-I com va ser que et dediquessis a nens amb sordesa?

-La meua mare era mestra i jo sempre havia estat en contacte amb la mainada. Vaig estudiar magisteri i em vaig treure una oposició que em van donar una plaça a Barcelona. Vaig estar-hi dos anys treballant i estudiant psicologia en horari nocturn a Bellaterra. De tota manera hi va haver moltes queixes perquè totes les places van ser a Barcelona i hi havia molta gent de Girona que, juntament amb l'ajuda dels sindicats, estava mirant de trobar alguna plaça a prop de casa seva. L'estiu del 88 jo era fora i la meua família es va assabentar que hi havia una plaça aquí a la Maçana i mira així va ser. Vaig començar a treballar aquí el curs del 89.

-I ha canviat molt l'escola en aquests anys?

-Hi havia molta més mainada i els nivells no estaven clars. El mateix any, el 89, es va posar en funcionament el CREDAG (Centres de

Recursos per Deficients Auditius de Girona) i es van integrar a les escoles ordinàries tots els nens que estaven preparats per fer-ho. Aquests alumnes assisteixen a les classes però precisament compten amb el suport de les logopedes del centre de recursos que els fan de suport en l'aprenentatge. De fet, l'edifici de la Maçana també es seu del Centre de Recursos, de manera que compartim moltes coses.

-També he llegit que teniu un pla de col·laboració amb el C.E.I.P Silvestre Santaló. Com està funcionant aquesta experiència?

-Molt bé, també ho fem amb l'institut. Pels nens d'aquí és molt interessant que puguin assistir a algunes de les classes d'una escola ordinària, sempre acompanyats de la seva mestra d'aquí i en matèries que poden seguir. I pels que els reben és molt bo adonar-se de la diversitat d'alumnes. I la gent que no ho coneix li fa força curiositat la llengua de signes.

-I com és ensenyar als nens amb deficiència auditiva?

-Professionalment és molt satisfactori. Jo mantinc molt bona relació amb molts exalumnes. En general es diu que la gent amb sordesa és una mica desconfiada i tossuda i segurament és veri-

tat, però també és cert que són molt xerraires!. Entre ells i amb nosaltres ho expliquen tot, fins i tot coses personals que en una escola ordinària un alumne no explicaria mai als mestres. I són molt observadors, perquè són molt visuals, o sigui que ho veuen tot: si fas mala cara, si has estat malalt, si t'has tenyit els cabells... Per això es crea un vincle molt especial. A més a més, alguns passen molts anys aquí: dels 3 als 18-20 anys. Rebem moltes visites d'antics alumnes.

-La societat com es porta amb la gent amb sordesa?

-Ha millorat. Avui dia tot és més visual, i això els afavoreix. En general, s'ha avançat força quant a barreres arquitectòniques. Però encara ens costa. Ens costa relacionar-nos amb gent amb problemes, els mirem de reüll, marquem la distància. No és res més que ignorància.

-Objectius propers de l'escola?

-Anar fent com fins ara. Per sort aquí tenim una plantilla molt professional i a més a més, molt vocacional. I sobretot, que els nens s'integrin, es comuniquin... que siguin feliços!

Agnès Cabezas Horno

Presentació CEE la Maçana

QUI SOM?

La Maçana és l'única Escola Pública d'Educació Especial per a Deficients Auditius de les comarques de Girona. Tots els professionals del centre són especialistes en Audició i Llenguatge. L'escola acull alumnes des de l'etapa d'educació infantil fins a l'escolarització postobligatòria (3-20 anys).

ON SOM?

El centre d'educació especial està ubicat a la zona escolar de la Maçana de Salt. La proximitat amb altres escoles i instituts ens facilita l'escolarització compartida i els agrupaments en els centres ordinaris.

experiències s'inicien en convivència amb la família i a l'escola. Però atenent les seves necessitats, molts nens sords necessiten i tenen dret a una educació especialitzada i individualitzada que no sempre pot donar l'escola ordinària. Per això procurem treballar amb la idea d'una escola específica oberta a l'escola ordinària per afavorir la socialització amb una comunitat plural i diversa. Per aconseguir-ho, dins l'escola específica tenim grups reduïts de 4-6 alumnes per aula i mestre, i/o amb grups flexibles. Les diferents matèries es treballen amb estratègies i recursos que assegurin, tant com sigui possible, el desenvolupament personal, comunicatiu i curricular dels nens.

L'aula

Podem diferenciar dos tipus d'activitats: les que són més específiques per als nens sords i les que formen part dels currículums escolars ordinaris. En el primer grup hi ha el treball auditiu: així, tant a dins l'aula com en les sessions individuals de logopèdia es fan activitats sistemàtiques d'estimulació auditiva per afavorir una millor comprensió i expressió del llenguatge oral, sempre en funció de les possibilitats de cada nen (això depèn de les restes au-

ditives, de les pròtesis auditives i/o dels implants coclears). Per treballar aquests aspectes comptem amb aparells amplificadors, auriculars, micròfons i vibradors que faciliten la percepció dels sons i de la parla. El treball de corporals ha de facilitar una tensió corporal més correcta i en conseqüència una millor producció de la parla.

Les altres matèries són comunes al currículum escolar ordinari quant a continguts bàsics, únicament es fa una temporalització diferent (normalment cal dedicar-hi més temps) i s'utilitzen recursos complementaris per assegurar una bona comprensió.

Tenen prioritat les classes de llenguatge oral, on es treballa amb recursos visuals i planificats per ajudar a estructurar el llenguatge. Sovint es manté la idea que les persones sordes només tenen problemes en el llenguatge oral, però ens trobem que també presenten problemes en el desenvolupament del llenguatge escrit. Per això cal potenciar molt aquest aspecte. De fet, poder progressar correctament en els diferents aprenentatges previstos a l'escola depèn en gran part de la competència lectora.

En totes les activitats es procura fomentar el desenvolupament del llenguatge oral, però sobretot es procura donar eines que els hi permetin estructurar la realitat, progressar en les seves capacitats de

QUÈ FEM?

Al centre es treballa el currículum escolar ordinari modificat i adaptat a les necessitats individuals de cada alumne/a. S'intenta potenciar al màxim la comunicació, comprensió i expressió oral i escrita per tal d'afavorir el procés de desenvolupament i aprenentatge de cada individu.

EL TREBALL A L'ESCOLA

Els nens sords, igual que tots els altres, formen part d'una societat plural. Els seus aprenentatges i

raonament i d'abstracció i ajudar-los a tenir una visió crítica i oberta enfront de les diverses situacions. Aquests objectius expliquen que es faci ús del llenguatge signat si això ha de millorar la comprensió i integració dels aprenentatges.

Els companys

També hem de fer esment a la possibilitat d'estar en contacte amb els altres companys sords per poder compartir les seves experiències, expressar les seves angoixes i els seus sentiments, facilitant l'acceptació de la sordesa i l'estabilitat emocional.

Des de fa bastants anys tenim la sort de poder tenir en el claustre dues mestres sordes que per una banda poden actuar de model adult sord amb els nens i per l'altra ajuden a que les altres mestres entenguin millor la realitat de la persona sorda.

L' ESCOLARITZACIÓ COMPARTIDA

Des de fa bastants anys, la Maçana realitza l'escolarització compartida amb centres ordinaris.

El curs 1989 - 90 es va iniciar la primera experiència en diferents Instituts de Girona.

En aquests instituts, els nostres alumnes realitzaven únicament les assignatures pràctiques, per tal de poder adquirir una formació que els hi donés accés al món laboral. Les diferents branques de FP que es van escollir eren molt manipulatives i visuals: Hostaleria, Automoció, Perruqueria, Estètica.

Durant uns quants anys aquests alumnes varen fer les diferents especialitats de FP (3-5 cursos) i van poder treballar en la professió que havien après.

Aquest tipus d' experiència s'ha estès a altres etapes escolars.

Actualment es comparteix en totes les etapes escolars amb dos objectius principals: que els alumnes amb deficiència auditiva puguin relacionar-se amb companys oients de la seva edat i que, ja a l' etapa postobligatòria, puguin tenir una formació professional que els hi permeti accedir al món del treball.

A PRIMÀRIA

Ja fa alguns anys, concretament des del curs 2002-03, l'escola d'educació especial la Maçana comparteix en les etapes d'educació infantil i primària algunes de les matèries del currículum amb la seva escola veïna, el CEIP Silvestre Santaló.

Així doncs, atès que l'objectiu principal és la millora de la qualitat en el procés d'ensenyament i aprenentatge del nostre alumnat sord, l'opció de poder compartir amb l'escola Silvestre Santaló resulta una experiència molt positiva i enriquidora per a nosaltres, ja que ens dona una sèrie d'avantatges que podem valorar.

Per una banda, la proximitat de les dues escoles afavoreix un horari més flexible, de manera que ens permet adaptar-lo en funció de les necessitats dels nostres alumnes i així poder fer un seguiment més complet i continuat de les matèries curriculars que es comparteixen. També el fet de compartir part de l' horari escolar amb l'escola ordinària S. Santaló dona als nens sords

Presentació CEE la Maçana

la possibilitat de relacionar-se amb nens oients i afavorir així la socialització i tendir a la normalització.

Per altra banda, les tutores de l'escola la Maçana acompanyen sempre al seu grup d'alumnes sords a les aules de l'escola ordinària per tal d'aconseguir una millor implicació i col·laboració entre sords i oients en les diferents activitats programades.

Pel que fa al professorat, cal dir també que a l'escola "Silvestre Santaló" ens hem trobat amb uns mestres que es mostren molt oberts i interessats en aquesta experiència, i nosaltres com a professionals ens sentim ben acollits. La manera d'entrar i iniciar als nostres alumnes sords en aquesta experiència de la compartida és progressiva.

Així, a l'etapa d'educació infantil es comença per la psicomotricitat. Es fa un treball de coneixement del cos i del propi esquema corporal, i permet establir un contacte entre el món del sord i l'oient utilitzant tota mena de recursos expressius, ja siguin a través del cos, de la veu, dels gestos i de la mímica per relacionar-se i comunicar-se entre ells. D'aquí neix el respecte i

la sensibilització cap a la diversitat en tots els àmbits i s'afavoreix la socialització.

A mesura que es va avançant en aquesta etapa, normalment a P-5, s'afegeixen dues noves matèries. Una és la matemàtica manipulativa, on es treballen diferents conceptes matemàtics sempre de manera experimental i amb material, i l'altra és el racó del conte on s'utilitza la llengua oral acompanyada de signes amb tot el grup de nens tant sords com oients.

A l'entrar al cicle inicial de primària es comparteixen les matèries d'educació física i plàstica, i si s'escau s'inclou també la part experimental de coneixement del medi.

En aquests moments hi ha la possibilitat que alguns dels nostres alumnes sords puguin incrementar el nombre d'hores de classe a l'escola ordinària, seguint amb normalitat els continguts amb el grup d'oients i sense la presència de la mestra de l'escola específica. Aquesta possibilitat ja s'està duent a terme aquest curs amb l'assistència d'un dels nostres alumnes en algunes de les hores de matemàtiques.

Tant a infantil com a primària es

comparteixen activitats lúdiques, com ara les festes tradicionals (la castanyada, el dia de la Pau, el carnestoltes, ...) la festa de fi de curs i algunes sortides.

El fet de poder compartir activitats amb el C.E.I.P. S. Santaló ens ha facilitat la participació en les activitats que realitzen totes les escoles de Salt, i és així com participem en la trobada de danses populars, a les jornades musicals, a la plantada d'arbres, a la jornada de jocs cooperatius, ... etc. segons els actes que es programen en cada curs escolar.

A SECUNDÀRIA

Des del curs 1994-95 els alumnes de secundària de la Maçana comparteixen escolarització entre el centre específic i l'institut Salvador Espriu. El fet que els dos centres estiguin situats l'un al costat de l'altre afavoreix aquest tipus d'escolarització i els hi permet tenir accés al títol d'ESO.

Els alumnes realitzen alguns crèdits a l'institut ordinari i altres crèdits a l'escola específica. En funció de les necessitats i possibilitats dels alumnes, s'escullen

quins crèdits es faran a cada centre.

Normalment a l'institut s'hi realitzen crèdits de tipus més pràctics i manipulatiu (Electrònica, Educació Física, Educació Visual i Plàstica,...) els alumnes hi van acompanyats de la tutora de la Maçana. Aquesta tutora s'està a dins de l'aula mentre el professor de l'institut explica els continguts.

El treball de la tutora consisteix a ajudar a adquirir la comprensió del que s'explica i facilitar l'autonomia i treball personal de l'alumne. Per altra banda, el tutor/a de la Maçana, es coordina amb l'equip docent de l'institut per tal d'assessorar i orientar el seu treball amb alumnes amb deficiència auditiva a l'aula.

Els alumnes també participen del Crèdit de Síntesi i de les sortides organitzades per l'institut. Paral·lelament, a l'escola la Maçana es realitzen els crèdits que requereixen un treball més específic: llengua catalana, coneixement del medi... Se segueix una programació adaptada a les necessitats dels alumnes, això és possible pel fet que es treballa en grups reduïts.

ETAPA POSTOBLIGATÒRIA

Els alumnes que tenen el títol d'ESO i volen continuar la formació, poden optar als estudis post-obligatoris.

També es fa escolarització compartida entre l'escola la Maçana i els instituts on es realitzen els Cicles Formatius (Institut Vallvera de Salt i Institut Narcís Xifra de Girona).

L'objectiu principal de la Formació Professional és donar als alumnes la formació teoricopràctica necessària per tal d'exercir una determi-

nada professió.

Els alumnes assisteixen als matins a l'institut on realitzen els crèdits teòric-pràctics amb el recolzament d'una intèrpret en llenguatge de signes.

A les tardes estan a l'Escola Maçana on la tutora fa el reforç dels crèdits teòrics del cicle formatiu.

Donada la dificultat dels alumnes en l'adquisició i comprensió del llenguatge oral i escrit, es dona la possibilitat de dur a terme el cicle formatiu durant més anys.

RECURSOS TÈCNICS DE QUÈ DISPOSEM

- aules individuals de treball auditiu (amb SUVAG, aparells amplificadors amb filtres, auriculars i vibradors)
- aula de treball corporal
- tarimes vibratòries per facilitar la percepció de la parla en les primeres etapes
- aula d'informàtica (amb programes de llenguatge oral i escrit)
- visualitzador fonètic (per afavorir la producció de la parla)

- recursos audiovisuals

ORGANITZACIÓ CURRICULAR

- Educació infantil (3 a 5 anys)
- Educació primària (6 a 12 anys)
- ESO adaptada i compartida amb l'IES Salvador Espriu (12 a 16 anys)
- Cicles formatius: crèdits de pràctica i tecnologia en els instituts amb el suport i seguiment de la tutora de Maçana (16-18/20 anys)

SERVEIS QUE OFERIM

- Assistent Social.
informació i orientació sobre recursos legals i familiars
intervenció familiar
inserció laboral
- Menjador Escolar
- Transport Escolar

Claustre la Maçana

Detecció i diagnòstic precoç de la sordesa

En els darrers anys s'han posat en marxa programes de detecció precoç de les sordeses amb la finalitat d'evitar la repercussió que suposa el seu diagnòstic tardà. En els casos de sordeses congènites, la rehabilitació hauria de començar al voltant dels 6 mesos, i això indica, doncs, que el diagnòstic cal fer-lo abans.

Les realitats pràctiques del cribatge auditiu infantil a Espanya són diferents segons les comunitats. Algunes comunitats realitzen sistemàticament l'screening universal a tots els nadons, d'altres comunitats ho estan planificant i d'altres encara no ho tenen contemplat, com és el cas de Catalunya.

L'objectiu dels mètodes de cribatge universal és:

- estudiar ambdues oïdes en almenys el 95% dels nadons
- detectar tots els casos de dèficit auditiu bilateral, iguals o superiors a 40 dB
- diagnòstic definitiu i intervenció no més enllà dels 6 mesos

Cal diferenciar dos grups de població a tractar:

1. nens amb factors de risc (al voltant d'un 4% dels neonats)
2. nens sense factors de risc

Sobre el primer grup de nens, el cribatge ha de ser exhaustiu. So-

bre el segon s'ha d'aplicar, en la mesura del possible, els sistemes de cribatge universal de la hipoacúsia.

Els criteris per considerar la població de risc són:

Nadons (0 - 28 dies)

1. Història familiar de sordesa neurosensorial congènita o en la primera infància.
2. Infeccions intrauterines (citomegalovirus, rubèola, sífilis, herpes, toxoplasmosi)
3. Malformacions craneofacials
4. Pes en néixer menor als 1.500 grams
5. Hiperbilirrubinèmia greu
6. Medicacions ototòxiques
7. Meningitis bacteriana
8. Depressió respiratòria severa al naixement
9. Ventilació mecànica durant més de 5 dies
10. Estigmes associats a síndromes que incloguin hipoacúsia

Nens (29 dies - 2 anys)

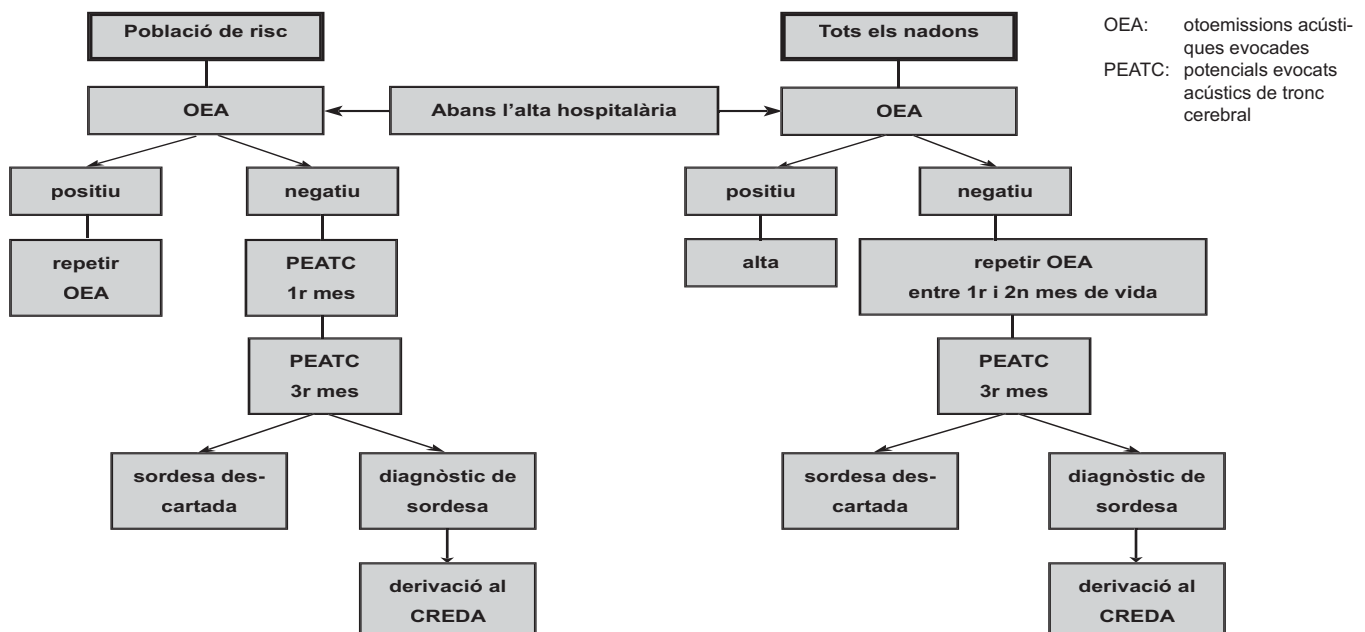
1. Meningitis bacteriana
2. Infeccions que s'associïn a hipoacúsia: parotiditis, xarampió,...
3. Traumatisme cranial amb pèrdua de consciència o fractura cranial
4. Factors de risc neonatal que

s'associïn a hipoacúsia progressiva: citomegalovirus, ventilació mecànica, sordesa genètica,...

5. Signes associats a un síndrome que inclogui sordesa
6. Medicacions ototòxiques
7. Alteracions neurodegeneratives
8. Otitis mitjana secretora recurrent o persistent
9. Retard en l'adquisició del llenguatge i/o en el desenvolupament. Sospita d'hipoacúsia per part dels pares.

Els dos sistemes que es consideren avui en dia útils i complementaris en el cribatge neonatal són les otoemissions acústiques (OEA) i els potencials evocats (PEATC). Aquestes dues proves les realitzen els serveis d'otorrino o de neurofisiologia dels centres hospitalaris. En el cas que aquestes proves confirmessin l'existència d'una sordesa, llavors cal derivar el nen al CREDA (Centre de Recursos per a Deficients Auditius del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya) per a iniciar el procés de valoració audiològica, psicolingüística i per a fer l'adaptació i l'ajustament protèsic i la intervenció logopèdica primerenca.

PROTOCOL DE DETECCIÓ PRECOÇ NEONATAL UNIVERSAL DE SORDESES

Mentre aquests programes de cribatge i de vigilància de l'audició infantil es generalitzen, no cal oblidar que davant qualsevol dubte sobre l'audició d'un nen ja és raó suficient per iniciar una valoració. S'haurà d'estar alerta si s'observa alguna de les següents pautes:

* de 0 a 3 mesos:

- davant d'un so, no s'observen en el nen respostes reflexes del tipus: parpalleig, agitació, despertar
- no reacciona davant el so d'una campaneta
- emet sons monocordes

* de 3 a 6 mesos:

- es manté indiferent als sorolls familiars
- no s'orienta cap a la veu dels pares
- no respon amb emissions a la veu humana
- no emet sons per cridar l'atenció

* de 6 a 9 mesos:

- no emet síl·labes (pa, ma, ta)
- no atén al seu nom
- no s'orienta a sons familiars

* de 9 a 12 mesos:

- no reconeix quan anomenen el papa i la mama

- no entén una negació
- no respon a "dóna'm..." si no se li fa el gest amb la mà

* de 12 a 18 mesos:

- no assenyala objectes i persones familiars quan se li anomenen
- no respon de manera diferent a sons diferents
- no anomena alguns objectes familiars

* de 18 a 24 mesos:

- no presta atenció als contes
- no identifica les parts del cos
- no fa frases de dues paraules

* als 3 anys:

- no se li entenen les paraules que diu
- no contesta a preguntes senzilles

* als 4 anys:

- no sap explicar el que passa
- no és capaç de mantenir una conversa senzilla

En aquests casos cal comentar-ho sempre al pediatre i aquest derivarà al metge ORL, que haurà de descartar la pèrdua d'audició (sigui neurosensorial o sigui transmissiva)). En el cas que es tracti d'una hipoacúsia transmissiva caldrà administrar el tractament adequat o intervenir de drenatges transtimpànics si cal. En el cas que la sospita sigui de sordesa neurosensorial, l'otorrino demanarà PEATC i en farà la derivació al CREDA.

Cap nen és massa petit per explorar la seva audició.

Montse Llovera i Gómez
Audioprotesista del CREDA
Girona

Agència de la propietat immobiliària
Administració de finques Gestoria Administrativa

Av. Jaume I, 44 baixos - Tels 972 20 88 54/972 20 13 55
Fax 972 21 46 08 - 17001 GIRONA
Passeig Païssos Catalans, 147 - Tel. 972 24 44 92 - 17190 SALT

SERRALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA
EN FERRO I ACER INOXIDABLE

MOBRA, S.L.

Canals per a la construcció i lampisteria
Doblat de xapes i talls

TALLER: Camí antic de Salt a Vilablareix - Tel. 972 23 53 17 - 17190 SALT

Variables	Tipus	Repercussions
Moment d'inici de la sordesa	<p>Sordesa prelocutiva: Succeeix abans d'adquirir la parla</p> <p>Sordesa postlocutiva: Succeeix després d'haver adquirit la parla</p>	Les conseqüències de tenir una sordesa prelocutiva són més greus que les d'una sordesa postlocutiva, en relació a l'adquisició del llenguatge oral
Localització de la lesió	<p>Sordesa conductiva: Afectat l'oïda externa o mitjana</p> <p>Sordesa neurosensorial: Afectat l'oïda interna o les vies d'accés al cervell</p> <p>Sordesa mixta: Quan es dona una sordesa neurosensorial juntament amb una de conductiva</p>	<p>Afecten al grau d'audició, no a la seva qualitat Freqüentment reversibles (es poden corregir amb intervenció mèdica)</p> <p>Afecten tant al grau com a la qualitat de l'audició</p> <p>Actualment no existeix cap tractament quirúrgic que curi aquesta sordesa</p>

Grau de pèrdua		Pèrdua tonal mitjana	
	Audició normal	fins a 20 dB	
	Deficiència auditiva lleugera	21 - 40 dB	No impedeix un desenvolupament lingüístic normal de la llengua oral
	Deficiència auditiva mitjana	41 - 55 dB 56 - 70 dB	Cal adaptació protèsica i intervenció logopèdica
	Deficiència auditiva severa	71 - 80 dB 81 - 90 dB	Importants problemes per a la comunicació oral i per a l'adquisició de la llengua oral Requereix ensenyança d'aquesta llengua intencional i sistemàtica i té limitacions
	Deficiència auditiva pregona	91 - 100 dB 101 - 110 dB 111 - 119 dB	
	Deficiència auditiva total o cofosi (absència de restes auditives, molt poc freqüent)	120 dB (*)	

Etiologia

Causes hereditàries aproximadament el 10 %.
Causes genètiques, infeccions, fàrmacs, prematuritat, incompatibilitat Rh, anòxia (asfíxia) neonatal, traumatismes, meningitis, rubèola materna i altres.

(*) Classificació del BIAP dels graus de pèrdua auditiva

Què són els audiòfons?

La majoria de les persones sordes utilitzen audiòfons per aprofitar les restes auditives que tenen.

Un audiòfon és un aparell electrònic que funciona amb

piles i amplifica els sons. Pot ser més o menys sofisticat segons si és analògic o digital i segons les diferents prestacions que ofereixi.

Aquesta amplificació realitzada pels audiòfons no és tan sols un augment de volum, sinó que permet adaptar els senyals sonors als diferents perfils auditius dels alumnes. Per aconseguir-ne un bon aprofitament cal un entrenament auditiu.

L'audiòfon necessita un manteniment constant per part de l'usuari o la família. Per assegurar el seu bon funcionament cal:

- canviar les piles periòdicament
- netejar els motlles per prevenir infeccions d'oïda
- evitar els cops i l'aigua, que poden avariar l'aparell. Cal que l'audioprotèsista periòdicament vagi ajustant l'aparell al creixement i evolució del nen.

Què són els implants coclears?

L'implant és una pròtesi electrònica connectada a la còclea de l'oïda interna. Requereix una intervenció quirúrgica per connectar els elèctrodes

que estimularan el nervi auditiu, i un estimulador/receptor. Les parts externes es componen d'un processador de la paraula, el cable, el micròfon i l'antena.

Actualment, aquestes intervencions es realitzen amb infants sords petits amb sordesa pregona majoritàriament, que no tinguin bon rendiment auditiu amb els audiòfons.

Cal un treball conjunt entre el centre mèdic, la família i el logopeda i l'audioprotèsista pel que fa al seguiment del nen o nena sords i el desenvolupament d'estratègies per a la comprensió de la informació rebuda.

Montse Llovera i Gómez
Audioprotèsista del CREDA de Girona

Què és el CREDA de les comarques de Girona?

El CREDA és un servei educatiu del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya que col·labora amb els centres docents per tal que la tasca del professorat s'adeqüi a les necessitats educatives de l'alumnat amb deficiències auditives greus i permanents o amb trastorns del llenguatge.

Actualment hi ha 10 CREDA a tot Catalunya que donen l'atenció necessària en tot l'àmbit territorial propi del Departament d'Educació.

El CREDA de Girona té una seu central a l'escola la Maçana de Salt, on hi ha la direcció del servei, on es realitzen les valoracions i seguiments psicopedagògics, lingüístics, audiològics i audioprotètics i on es pot trobar el fons documental del CREDA.

L'atenció logopèdica directa als alumnes es realitza en els centres docents on són escolaritzats.

El CREDA de Girona està integrat

per 29 logopedes itinerants amb titulació d'especialista en audició i llenguatge (14 al Gironès-Pla de l'Estany, 3 a l'Alt Empordà, 3 al Baix Empordà, 1 a la Cerdanya, 2 al Ripollès, 2 a la Garrotxa, 3 a la Selva marítima i 1 a la Selva interior) 1 audioprotèsista i 1 psicopedagoga. Les tasques que té encomanades el CREDA pel que fa a l'atenció directa de l'alumnat són:

- Identificació i avaluació de les necessitats educatives de l'alumnat amb deficiències auditives o amb trastorns del llenguatge, en col·laboració amb els Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP).
- Valoració psicolingüística d'aquest alumnat.
- Valoració audiològica i seguiment audioprotètic.
- Assessorament al professorat dels centres docents sobre adaptacions curriculars, estratègies

metodològiques i ajuts tècnics.

- Atenció logopèdica a l'alumnat amb deficiències auditives o amb trastorns del llenguatge quan sigui necessària.
- Orientació a les famílies d'aquests alumnes.

Pel que fa a l'elaboració de recursos:

- Elaboració de materials educatius adaptats a les necessitats educatives de l'alumnat amb deficiències auditives o amb trastorns del llenguatge.
- Catalogació de recursos educatius específics.
- Oferta d'aquests materials i recursos als centres docents i les famílies.

Trobareu més informació a l'adreça:
www.xtec.es/serveis/creda/b7900035/

Anna Agustí i Ball-Ilosera
Directora del CREDA de Girona

Cens de l'alumnat amb deficiència auditiva de les comarques gironines

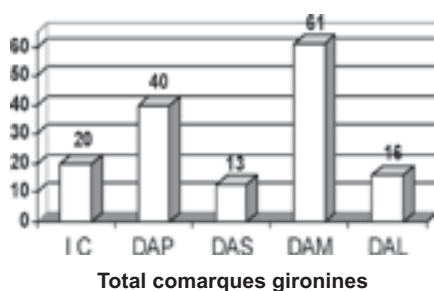
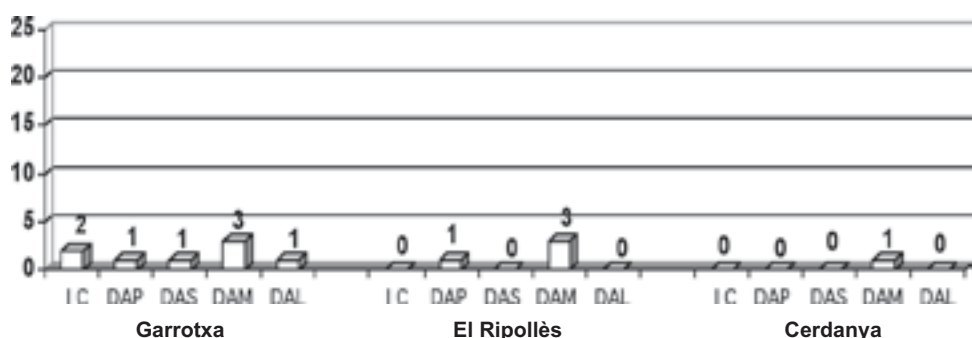
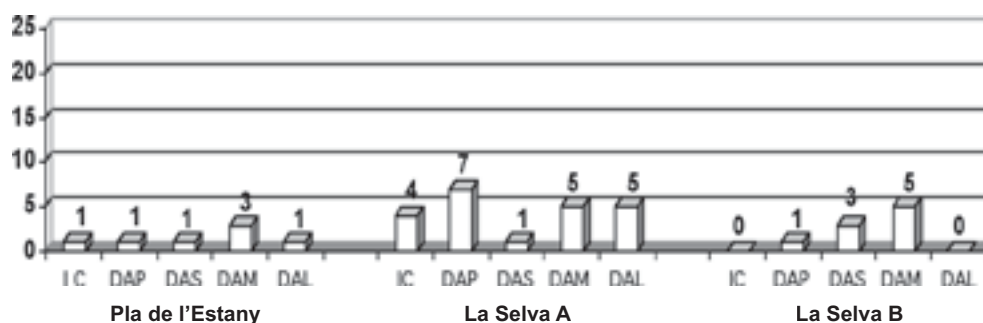
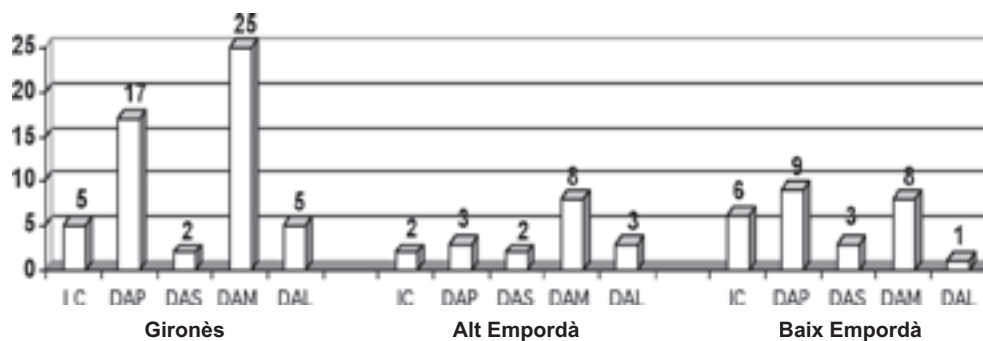
Us presentem el nombre d'alumnes amb deficiència auditiva que hi ha en les diferents comarques de Girona durant el curs 2004 – 2005. Els alumnes estan classificats pel grau de pèrdua auditiva que presenten, que va des de la sordesa pregona o profunda fins a la lleugera (veure quadre adjunt). Cal dir,

però, que tots els alumnes que porten un Implant Coclear (IC) tenen una Deficiència Auditiva Pregona (DAP). Els altres alumnes classificats com a DAP, porten audiòfons. Hi ha reflectits els alumnes des de la primera etapa de l'Educació Infantil (de 0 a 3 anys), fins als que cursen estudis d'Ensenyament

Secundari Post Obligatori (Batxillerat i Cicles Formatius).

Quant a les comarques gironines, en el cas de la Selva hem respectat la subdivisió que en fem al CREDA, és a dir, la Selva B (interior) i la Selva A (marítima).

Lurdes Pons i Jacas
Coordinadora del CREDA de Girona

- IC** Alumnes amb Implant Coclear
- DAP** Alumnes amb Deficiència Auditiva Pregona
- DAS** Alumnes amb Deficiència Auditiva Severa
- DAM** Alumnes amb Deficiència Auditiva Mitjana
- DAL** Alumnes amb Deficiència Auditiva Lleugera

Mètodes per a treballar amb nens sords

Antigament es considerava que les persones sordes eren incapaces d'aprendre. No es creia possible que arribessin ni a parlar ni a adquirir altres coneixements. Se'ls atorgava el qualificatiu de "muts" i es desestimava qualsevol possibilitat educativa.

No fou fins a la segona meitat del segle XVI que Pedro Ponce de León, un monjo benedictí precisament espanyol, va aconseguir fer parlar més d'un sord. En aquells temps els alumnes sords van ser francament pocs i pertanyien exclusivament a famílies de la més alta noblesa espanyola.

Van haver de passar dos-cents anys perquè es creés la primera escola pública per a sord-muts. D'aleshores ençà es varen anar obrint altres escoles per tot el territori espanyol i, de mica en mica, l'educació dels sords es va anar estenent per les diverses classes socials.

Actualment, a Espanya hi ha aproximadament una quarantena d'escoles d'educació especial per a sords. A més a més, avui en dia cada cop hi ha més sords que s'escolaritzen en escoles ordinàries juntament amb companys oients; s'integren.

És comprensible que en aquests quatre-cents anys que fa que s'eduquen els nens sords s'hagin assajat i consolidat diferents mètodes educatius.

Tots persegueixen, però, un objectiu comú: aconseguir que el nen sord desenvolupi un llenguatge. Per a alguns parlar de llenguatge és parlar exclusivament de "llenguatge oral" (

és a dir de parlar), altres prioritzen el "llenguatge gestual" (la llengua de signes, per exemple), uns tercers consideren convenient combinar diferents llenguatges...

És un fet constatable que cada un dels diferents mètodes ha pogut exhibir èxits notables al llarg de la història i alhora ha arrossegat fracassos considerables. L'educació del sord és un procés complex que depèn de molts factors.

Això ha fet que fins i tot actualment no s'erigeixi un sol mètode que es consideri unànimement com el "millor", sinó que coexisteixen diferents metodologies i diferents professionals que defensin més o menys aferrissadament un mètode concret i/o en rebutgin amb igual energia algun altre.

Exposar a bastament els diferents fonaments teòrics que recolzen cada metodologia, o sospesar-ne minuciosament els avantatges i els inconvenients, és una pretensió que sobrepassa de bon tros l'extensió d'aquest article.

Si som capaços d'extreure'n l'essència de cada un i sintetitzar-la amb fidelitat i claredat ens considerarem satisfets.

Una de les maneres més gràfiques de classificar els diferents mètodes existents és segons quin sigui el sentit (la vista o l'oïda) que es consideri la principal via d'entrada d'informació.

El mètode que més depèn de la vista és la Llengua de signes, una combinació de múltiples moviments i posicions de les mans que origina un extens vocabulari que facilita enormement la comunicació entre les persones sordes. Cada gest és una paraula completa i l'ordre en què es combinen difereix del que utilitza la llengua oral.

Quan els signes de la Llengua de signes s'encadenen respectant l'ordre que mantenen les paraules en el llenguatge oral, llavors el mètode s'anomena Bimodal. En el Bimodal, conforme es parla es va signant simultàniament. La via a través de la qual es pretén que els alumnes adquireixin llenguatge continua essent eminentment la visual.

Hi ha un altre conjunt de mètodes que s'engloben amb el terme de metodologies Oralistes. Tot i que tots els mètodes considerats oralistes comparteixen la creença que el sord pot expressar-se a través de la parla, n'hi ha que aposten més per l'entrada visual i altres per l'auditiva. L'oralisme tradicional s'esmerça per ensenyar a llegir els llavis i considera que a partir de la lectura labial els nens poden aprendre a parlar. Tot i això, aconsellen que es portin unes pròtesis auditives per poder recollir alguna informació a través de l'oïda.

A mig camí entre els mètodes oralistes i els signats es troba l'anomenada Comunicació total, que pretén aprofitar-ho tot: signes, lectura labial, treball auditiu, llengua escrita... per tal d'assolir un bon llenguatge.

La Paraula Complementada és un mètode oralista que, mitjançant una sèrie de posicions d'una sola mà, sempre situada a prop dels llavis, aconsegueix fer visibles tots i cada un dels fonemes del llenguatge oral i solucionar així les imprecisions i confusions que genera sovint la lectura labial. En aquest cas els moviments manuals no són autosuficients. És la simultaneïtat de la mà i dels llavis el que fa possible la comprensió del missatge. El sentit de la vista continua predominant, però, sobre l'audició.

No ja en el cas del mètode Verbotonal, on a través d'uns aparells fonamplificadors anomenats Suvag es treballa perquè, si més no en el marc de la sessió de reeducació, tots els alumnes percebin el so i les seves característiques i desenvolupin al màxim les seves restes auditives. La lectura labial continua essent de gran ajuda, però en mo-

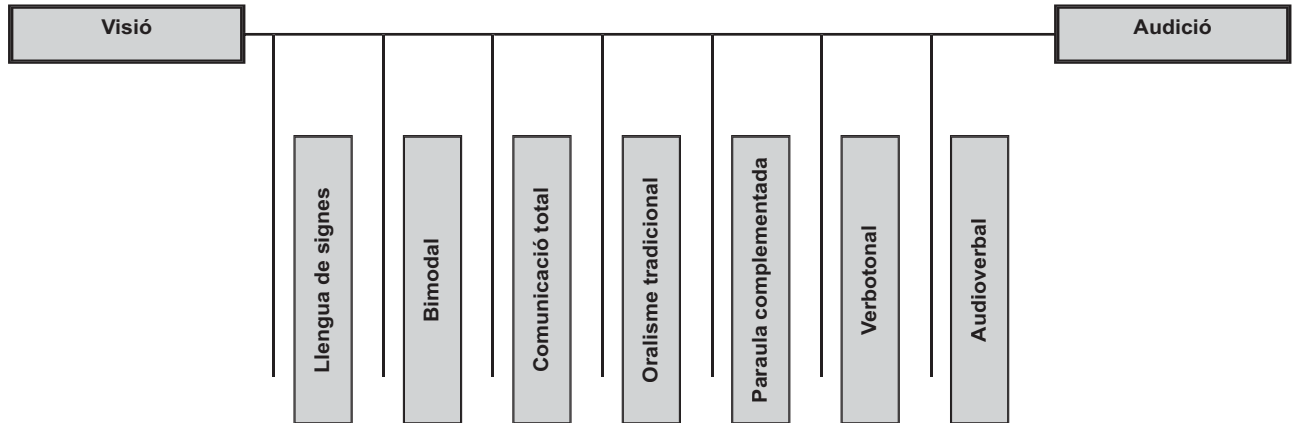

ments puntuals de la sessió logopèdica se'n priva a fi de forçar el potencial auditiu de cada nen.

En l'extrem més auditiu se situa la teràpia Auditivoverbal, que s'autodefineix com una estimulació permanent i agressiva de les restes auditives i una minimització de la informació visual. És del tot necessari que els alumnes es di-

agnostiquin al més aviat possible i que portin unes pròtesis d'última generació, ben adaptades a la seva pèrdua, i si malgrat tot no s'aconsegueix un guany protètic adient, que s'implantin amb celeritat. Proveir l'alumne d'una bona audició és condició obligada per a aquesta metodologia. I es desestima directament tot treball en base a la

lectura labial. Es demana als pares una col·laboració activa, tant que el logopeda passa a ser considerat com un entrenador que planifica, programa, prepara el treball, aporta les idees... però són els pares qui executen pràcticament la totalitat de la tasca educativa.

Veure el llenguatge: la paraula complementada

Possibilitats d'un sistema de comunicació alternatiu per als nens deficientes auditius.

L'any 1992 es va publicar el treball d'adaptació al català del Cued Speech¹, un nou sistema de comunicació que en aquells moments ja s'estava fent servir a Europa amb bons resultats, i que a casa nostra vam anomenar Paraula Complementada. Aquest equip, que realitzà un magnífic treball, estava format per dos lingüistes reputats en fonètica catalana, un inspector d'ensenyament, la directora de l'aleshores CREDAG/CPEE "la Maçana" (Mª Elisa Salse, que va ser qui va donar impuls al projecte) i dues professores del centre. I tot el treball va comptar amb la col·laboració de Santiago Torres² (l'adaptador del sistema al castellà) i la supervisió directa del seu autor.

El Cued Speech va ser ideat per Orin Cornett, un enginyer que realitzava tasques de tècnic

d'ensenyament a la Universitat Gallaudet als EEUU. El sistema que acabà de dissenyar l'any 1966 està pensat per ajudar els infants amb sordesa pregonna prelocutiva a aprendre el llenguatge parlat de manera natural, amb l'ajuda de persones oients que coneguin i

dominin el sistema i amb la intenció de proporcionar-los un millor bagatge lingüístic que els permeti d'abordar de manera més exitosa l'aprenentatge i el domini de la lectoescriptura.

Des del seu origen, aquest sistema ha estat adaptat a llengües diverses d'arreu del món. El 1993 hi havia registrades 56 adaptacions, la majoria fetes amb la supervisió directa de l'autor.

El Dr. Cornett va morir el 17 de desembre de 2002, a Laurel, Maryland, a l'edat de 89 anys.

Sarina Roffé, presidenta de la National Cued Speech Association, que fa tres anys va visitar la nostra seu a Girona, diu d'Orin Cornett que era un gran home, un visionari. La seva visió era que els nens sords podrien ser capaços de llegir tan correctament com els nens oients i que podrien assolir

Veure el llenguatge: la paraula complementada

els mateixos somnis i aspiracions a les seves vides. El seu treball i dedicació ha canviat les vides de milers de persones de la comunitat sorda. El seu esperit noble i la seva preocupació per les persones es manté viu.

També, Sarina Roffé explica des de la web de la National Cued Speech Association³ que per algunes famílies, als EEUU, el nom d'Orin Cornett és sinònim de la paraula "miracle". Des d'aquesta web, Judy Weiss, la mare de Louis explica: "Vint-i-tres anys enrera, el nostre fill gran de 10 mesos va esdevenir sord i els mestres de sords ens van dir que mai podria seguir l'escolarització com el seu germà oient, però com moltes altres famílies que ens vam decidir pel meravellós sistema del Dr. Cornett, el nostre nen sord va excel·lir en francès, espanyol, i per descomptat, en anglès. Actualment el nostre fill està graduat per la Universitat d'Arizona i està casat i treballa a Las Vegas. Sempre més estarem agraïts per l'increïble regal que va fer a la nostra família".

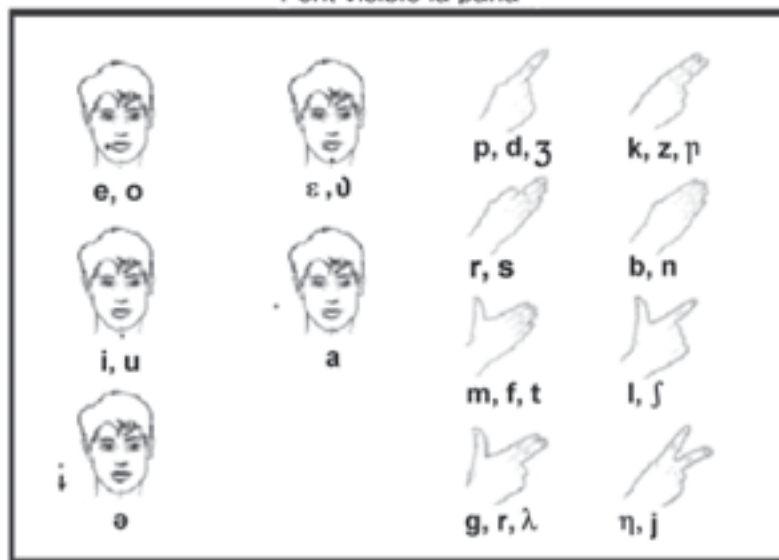
En què consisteix la Paraula Complementada?

És una opció comunicativa oralista i naturalista. Ideada pensant en aquells nens sords que tot i amb audiòfons tenen mancances perceptives importants dels sons de la parla, però que es mouen en un ambient familiar oralista. El caire naturalista ve donat per la forma en què s'aprèn el llenguatge: el contacte permanent amb persones que arriben a dominar el sistema durant el període d'aprenentatge del llenguatge d'aquests nens deficients auditius els ajuda a aprendre'l d'una manera natural i contextualitzada.

El sistema està pensat per permetre visualitzar tots els sons de la llengua parlada amb l'ajut d'unes formes, posicions i moviments de la mà que els transcriuen de forma visual i codificada i que els nens poden arribar a comprendre de manera natural.

Així, veient tots els sons, el nen pot anar organitzant la fonologia

LA PAROLA COMPLEMENTADA Fent visible la parla

Gràfic de posicions i figures de la paraula complementada

del llenguatge per recordar-ne en primer lloc seqüències significatives (onomatopeies, mots), augmentant després el lèxic, més tard comprendre el significat de les petites variacions fonètiques a la fi dels mots (morfologia del nom, de l'adjectiu i del verb), visualitzar les partícules gramaticals que apareixen en el llenguatge i que per si mateixes no tenen significat (conjuncions, preposicions, pronoms febles), percebre i memoritzar l'ordre estàndard de la seva aparició en la frase... mecanismes que de forma conjunta ajuden a comprendre el significat precís i els matisos de les frases, i potencien especialment la comprensió d'expressions progressivament més extenses del llenguatge fins arribar a la narració. Però el més important és que tot aquest complex procés se segueix d'una manera senzilla i natural a través de l'intercanvi comunicatiu normal que permet al nen sord arribar a dominar el llenguatge.

És un sistema ecològic: no contamina i no destrueix la capa d'ozó. És econòmic: els seus resultats no es poden pagar amb diners però el cost del seu ensenyament és clarament molt baix en comparació amb les despeses milionàries que comporten altres alternatives.

Es poden aprendre els principis bàsics només en unes vint hores i després es pot anar millorant amb exercicis a casa i supervisions esporàdiques. Per al pare/mare novell no és una llengua nova que calgui aprendre (l'aprenentatge d'idiomes estrangers comporta aproximadament uns cinc anys de cursos; l'aprenentatge de la llengua de signes també requereix d'un període de temps aproximadament semblant). Ara bé, per agafar-ne la fluïdesa i la velocitat necessàries per comunicar-se amb una persona sorda sí que calen moltes hores de pràctica necessàries per automatitzar la mecànica motora dels complements i aconseguir una velocitat acceptable. Amb tot, aquestes hores de pràctica poden realitzar-se tranquil·lament a casa, o bé directament amb el nen sord, que, a mesura que va expandint el seu llenguatge requereix de l'interlocutor una habilitat més desenvolupada quant a la fluïdesa i a la velocitat.

En el moment que ens ha tocat de viure, que sovint anomenem societat de la informació, la Paraula Complementada proporciona una oportunitat de moure's més efectivament pel mitjà escrit, que és el que dóna la mesura real de

les possibilitats d'una persona de realitzar-se plenament a nivell professional i personal.

Quin és l'avantatge de la Paraula Complementada respecte de la Llengua de Signes quant a l'accés al codi escrit?

L'ús habitual de la paraula complementada fa que els mots de la parla quedin gravats de forma visual però amb un format fonètic. Aquest format fonètic és la clau de volta per accedir als significats i permetre la comprensió dels textos escrits.

L'aprenentatge de la llengua escrita a partir de la llengua de signes comporta haver de memoritzar, com si de xinès es tractés, la diversitat de paraules que puguin aparèixer en un text escrit, donat que no poden accedir als significats dels mots escrits a través del codi fonètic (que altrament no tenen prou ben organitzat), perquè les paraules no les tenen emmagatzemades en memòria en format fonètic, sinó en format gràfic signat), i tampoc poden gaudir de l'autonomia que la generativitat (formació de noves paraules a partir de la combinació de terminacions i arrels de mots) d'aquest codi proporciona a nivell oral i escrit.

Un cop conegut el codi escrit, la paraula complementada permet reconèixer significativament les grafies de mots mai llegits anteriorment però sí coneguts a nivell oral, és a dir, que li permet accedir al significat dels textos d'una manera similar a la dels oients. Això dóna autonomia lectora als nens sords educats amb aquest sistema, autonomia per poder aprendre per sí mateixos, sense necessitat d'intèrprets.

És a dir, com més se li complementa a un nen amb sordesa pregon a i capacitats intel·lectuals normals, més facilitat tindrà posteriorment per desenvolupar l'habilitat lectora i assolir els objectius del currículum escolar.

Quines possibilitats obre la PC en l'educació del nen sord?

Ara que està de moda parlar de bilingüisme en l'educació del sord,

la Paraula Complementada aporta una possibilitat real que els pares que ho desitgin per als seus fills s'hi puguin apropar. És difícil, perquè no hi ha cap sistema perfecte, ni tots els nens tenen les mateixes potencialitats, però és possible. Tampoc és fàcil portar tots dos sistemes alhora: cal molta honestat per atorgar davant de l'infant la mateixa importància a les dues llengües. Si un infant menysprea una llengua, li serà bastant més difícil aprendre-la, sigui quina sigui. En qualsevol cas, és important, tal com recomana el BIAP (Bureau International d'Audiophonologie) que l'exposició a ambdues llengües es faci amb interlocutors competents en la seva llengua, cosa que permet una correcta exposició a tots els aspectes que li són propis: pragmàtics, fonològics, morfològics, lèxics, sintàctics i metalingüístics, però també que des de la família i l'ambient escolar es puguin valorar les dues llengües. Per tant, si els pares que desitgen el bilingüisme per als seus fills són oients, el més adequat seria que, com a persones competents en llengua oral, utilitzessin (si poden aprendre correctament el sistema) la Paraula Complementada en la seva comunicació habitual amb l'infant, i si ho pot fer tota la família, millor. Aleshores, caldria buscar els mitjans (aprofitant i potenciant si pot ser els recursos existents) perquè aquests nens poguessin tenir interlocutors competents en llengua de signes, per desenvolupar aquesta llengua.

Si el cas fos el contrari: famílies sordes que desitgen que el seu fill sord aprengui a parlar correctament a més de dominar la llengua de signes, el que caldria

seria potenciar l'educació auditiva si les restes i l'aparellament permeten desenvolupar la llengua, i si no, recolzar-se en la Paraula Complementada per aprendre la fonologia de la llengua oral.

Cued Speech i implants coclears La NCSA declara que la Paraula Complementada pot ser molt útil i servir de pont durant la posada en marxa de l'implant per assignar significat als sons que es comencen a percebre i al sistema de sons de la llengua oral (fonologia), ajudant també a desenvolupar nou llenguatge mitjançant la inclusió de vocabulari, estructures i expressions idiomàtiques; en aquest context la PC clarifica el missatge quan hi ha soroll ambient o quan l'implant no funciona (de vegades hi ha problemes), o quan hi ha molta distància amb el parlant.

Tot això ho hauria de tenir en compte la comunitat sorda i també les persones que dissenyen les polítiques educatives. De la mateixa manera que un estima la seva llengua i la defensa, de la mateixa manera no es pot tancar en si mateixa i ha de poder gaudir plenament d'alguns dels avantatges de la comunitat oient: la lectura, per tal de poder accedir a la cultura i les possibilitats d'una vida al més plena possible en un món global.

AMÈLIA PAGÈS. Logopeda del CREDAG Narcís Masó.

Professores de CREDAG i Maçana complementant.

Epidemiologia de la sordesa infantil en el nostre medi

Per planificar unes actuacions que ens portin a millorar la detecció i tractament de la sordesa infantil, és necessari poder respondre a una sèrie de preguntes com són: quina és l'edat que tenen els nostres fills quan els diagnostiquem una pèrdua d'audició?, quant de temps passa fins que iniciem el seu tractament?, ...

En el nostre medi, no disposem de resultats epidemiològics de la sordesa infantil i ens hem de basar en els publicats per altres països. Aquests ens poden orientar i ajudar, però no hem d'oblidar que cada comunitat té unes característiques pròpies que poden influir, i en ocasions de manera significativa, en la presentació i tractament d'una patologia.

Amb la finalitat de conèixer la nostra situació epidemiològica a la sordesa infantil, creem una base de dades i recollim de manera sistemàtica, completa i contínua, informació bàsica, general i específica sobre molts diversos factors de la malaltia, entre els quals cal destacar:

- Personals: sexe, edat, ètnia.
- Familiars: antecedents de sordesa, ètnia dels pares.
- Geogràfics: lloc de naixement, lloc de residència.
- De diagnòstic: símptoma de sospita, persona que sospita, data de sospita, data de la primera consulta, data del diagnòstic.
- Metges: factors de risc, etiologia, problemes associats.
- Audiològics: grau i característiques de la hipoacúsia.
- Tractament: tipus de pròtesis, data d'adaptació protèsica,

data d'inici del tractament logopèdic.

Presentem una sèrie de dades obtingudes a 427 nens afectats de sordesa bilateral permanent, visitats durant vuit anys i mig (de gener de 1995 fins a juny de 2003).

Dels 427 nens, tres quartes parts viuen a la província de Barcelona, un 18% a Tarragona, Girona i Lleida i, un 7% a altres províncies de l'Estat espanyol o Andorra. Aquesta mostra inclou el 37% del total de nens amb deficiència auditiva que a l'actualitat viuen a Catalunya, amb edats compreses entre els 0 i els 16 anys.

Només 22 dels nens tenien més de 16 anys en el moment de la primera visita al nostre Servei, situant-se l'edat de màxima incidència dins els sis primers anys i, principalment, entre el primer i segon any.

Molt poc més de la meitat (el 53%) són nenes i la resta (el 47%) nens. En el 64% dels casos són els mateixos pares els primers en sospitar d'una anomalia als seus fills i, en el 15%, els mestres o personal de les llars d'infants. El 21% restant es reparteix majoritàriament entre pediatres i logopedes.

El 60% de nens ja havien estat diagnosticats quan es van consultar per primera vegada; la resta, en el 30% existia sospita de hipoacúsia, el 7% explicava un retard en l'adquisició del llenguatge i només el 3% demanava una valoració pel fet de tenir algun antecedent susceptible de causar sordesa, sense evidència de cap símptoma de sospita.

La mitjana de temps transcorregut entre la sospita de la hipoacúsia o del retard de l'adquisició del llenguatge i la primera consulta a un professional és de 1,01 mesos.

En canvi, la mitjana de temps entre la primera consulta i el diagnòstic és molt més elevada, situant-se en 4,5 mesos. És interessant remarcar que el 77% va ser diagnosticat dins el primer any; en el 14% es va tardar entre un i dos anys,

i en el 90% per sobre de dos anys (Figura 1).

En el 90% la sordesa és de percepció o neurosensorial; la resta es reparteix entre hipoacúsia de tipus transmissiu, mixt i neural. Un 2% es troba pendent de classificar.

Quant al moment d'instauració de la pèrdua auditiva, el 89% és congènita, el 5% és perilocutiva (instauració entre els 3 mesos i els 3 anys de vida), un altre 5% és postlocutiva (d'aparició per sobre dels 3 anys) i en un 1% no ha sigut possible determinar amb seguretat el moment d'instauració.

Respecte al grau de sordesa (es valora l'audició de l'oïda millor), quasi la meitat dels casos (48%) pateix una hipoacúsia profunda (>90 dB de pèrdua), més de la meitat dels quals tenen restes auditives, fins a 4000 Hz (sordesa pregona de primer grau). En el 16%, la sordesa és severa (entre 71 i 90 dB); en el 27%, moderada (entre 41 i 70 dB) i en el 9%, lleu (entre 21 i 40 dB) (Figura 2). Més de les tres quartes parts dels nens amb pèrdua d'audició lleu necessiten tractament logopèdic i/o utilització d'audífons (normalment per caigudes a les freqüències agudes).

Figura 1

Figura 2

La forma de la corba audiomètrica més freqüent observada ha sigut la plana, exactament en la meitat dels casos. En el 4% s'ha classificat com a ascendent cap a freqüències agudes, en el 3% en forma de "U", el 10% amb caigudes en aguts, el 12% amb forta caiguda en aguts i en el 21% com a corba truncada amb restes, com a màxim fins a la freqüència de

3KHz. L'1% no s'ha pogut incloure a cap dels grups descrits.

Segons l'evolució de la hipoacúsia, el 86% s'ha catalogat d'estable, el 5% de progressiva i l'1% restant evoluciona amb episodis bruscos de pèrdua auditiva.

Figura 3

L'etiologia de la sordesa és variada (Figura 3), essent la causa més important la genètica o familiar. Dins aquest grup incloem els síndromes associats a hipoacúsia i les malformacions a les estructures de l'oïda (inclouen el 16% dels casos), així com les genètiques determinades per anamnesi (24%) i les genètiques a les que ja s'han pogut determinar la mutació que la produeix (5%). El 10% és deguda a factors neonatals de risc. El 4% degut a meningitis bacterianes, el 3% a una infecció congènita (citomegalovirus i toxoplasmosi) i el 7% a altres causes (a la majoria existeix més d'una probable etiologia). S'ha de destacar que a gairebé una tercera part dels casos no es va trobar cap antecedent responsable del problema, cosa que ens ha de fer sospitar que en un futur no massa llunyà podem diagnosticar una alteració genètica.

Un 15% dels nens pateix altres alteracions associades (neurològiques i/o oftalmològiques) suficientment importants com per influir en la planificació del seu tractament. A més, un 20% pateix malformacions, un 12% de les quals són craneofacials.

Sense dubte, un dels punts més importants d'aquest estudi és conèixer a quina edat diagnosticuem el nostre nen amb sordesa

prelocutiva (la que és present en el moment de néixer o apareix durant els primers tres mesos de vida) (Figura 4). Cal destacar que l'edat mitjana de diagnòstic, en conjunt, de la hipoacúsia severa i profunda és de 28 mesos, molt per sobre dels sis mesos, edat considerada com ideal per començar el tractament d'aquests nens (Joint Committee on Infant Hearing, Advancement of Hearing Testing Methods and Devices, Comissió para la Detecció Precoz de la Hipoacusia). A més, no hem trobat una diferència significativa a l'edat de diagnòstic dels nens que tenen antecedent de risc de patir hipoacúsia i aquells a qui no se'n coneix cap ($p=0.3$).

En canvi, sí que notem una diferència significativa ($p=0.03$) entre l'edat mitjana dels nens diagnosticats abans de 1997 (30 mesos) i després de 1997 (23 mesos). Això, no existint a la nostra comunitat un programa de cribatge auditiu neonatal universal, pot estar justificat pels programes de cribatge neonatal que ja s'han posat en marxa a diversos hospitals i clíniques, així com pel seguiment per part dels pediatres dels protocols de medicina preventiva a l'edat pediàtrica.

L'edat mitjana d'inici de la logopèdia en nens amb sordesa severa i pregona és de 30 mesos (només dos mesos després del diagnòstic), notant que un 15% d'ells ja havia començat aquest tractament abans del diagnòstic. En canvi, l'edat mitjana de col·locació de pròtesis auditives és de 32 mesos (quatre mesos després del diagnòstic). Pensem que 32 mesos és una edat massa elevada per començar a rebre un tractament complet (utilització d'audífons i tractament logopèdic) en els nens amb una pèrdua tan important d'audició.

En especial, s'ha de notar que els nens candidats a un implant

coclear (sordesa pregona) tenen una edat mitjana de diagnòstic de 21,5 mesos. Un cop demostrat que els resultats de la implantació són millors com més petit és el nen a qui implantem, hem de disminuir aquesta edat de diagnòstic. Sense dubte, el millor és instaurar el cribatge auditiu neonatal universal.

Com a conclusions d'aquest estudi cal destacar:

- La mostra inclou el 37% dels nens sords, entre 0 i 16 anys, que viuen a Catalunya.
- En el 64% dels casos, els pares són els primers a sospitar una anomalia a l'audició o a la parla.
- La mitjana de temps entre consulta i diagnòstic és de 4,5 mesos.
- El 53% dels nens tenen antecedents de risc de patir hipoacúsia.
- El 64% pateix una sordesa severa o pregona.
- L'edat mitjana de diagnòstic a la sordesa severa i pregona és de 28 mesos, existint una tendència a la disminució en els últims anys.
- La mitja de temps entre diagnòstic i col·locació de pròtesi és de 4 mesos.
- El 48% de nens són candidats a un implant coclear (hipoacúsia profunda).
- El 15% té alteracions associades importants.

Carme Medà Bolunya
Servei O.R.L. Hospital de
la Santa Creu i Sant Pau.
Barcelona

Grau hipoacúsia	Edat mitjana diagnòstic (mesos)	Nº nens
lleu	56	23
moderada	56	76
severa	41	47
profunda 1er grau	26	92
profunda 2º 3º 4º grau	17	41

Figura 4

L'escolarització compartida a Salt

QUE BO QUE ÉS COMPARTIR!

L'escola pública de sords de les comarques gironines la Maçana, juntament amb el CEIP Silvestre Santaló i l'IES Salvador Espriu, ja fa temps que duem a terme un projecte engrescador per als professionals i alumnes dels nostres centres: l'escolarització compartida.

L'objectiu principal és que els alumnes sords de la Maçana, tant d'infantil, de primària, com de secundària, tinguin relacions entre companys oients de la seva mateixa edat, a fi d'afavorir l'interès i la motivació per comunicar-se verbalment.

Els alumnes de la Maçana comparteixen també totes les festes i excursions, que pel seu volum d'alumnat són més entusiastes i bullicioses.

gun taller, dependent de la programació de les tutores d'ambdues escoles. També s'han compartit experiències i jocs matemàtics, segons el grup i les opcions de reagrupament que es donen d'un curs per l'altre.

Els alumnes de secundària cursen l'ESO a l'IES Salvador Espriu.

Assisteixen a les classes de dibuix, educació física, tutories, crèdits de síntesi i informàtica. Les àrees més troncales (socials, llengües, matemàtiques) ho fan a la Maçana. Es desplacen sempre amb la seva tutora a fi que els ajudi a entendre el màxim el contingut de les classes i sigui qui es reuneixi i es coordini amb el professor de cada crèdit.

sords. I a la inversa, de tant en tant són els alumnes del Santaló els qui van a la Maçana. El projecte és molt ben assumit pels professionals dels dos centres des de fa anys, i els alumnes ho viuen molt positivament. Aprenem els uns dels altres dia a dia.

Es programen reunions periòdiques de coordinació entre les tutores, logopedes i representants dels dos equips directius, per tal de fer un seguiment correcte de tots els objectius proposats en el projecte.

No cal fer cap desgast humà ni econòmic per dur a terme el projecte d'escolarització compartida. Solament cal interès per a la bona educació dels nostre alumnat, que és l'objectiu essencial de tot bon mestre.

Per a les activitats, els alumnes de la Maçana d'infantil, cycle inicial i cycle mitjà es traslladen al Santaló amb la seva tutora, també sorda, per tal de fer-hi psicomotricitat o educació física, plàstica i també al-

Hi ha alumnes de la Maçana que per la seva capacitat i nivell accedeixen més sovint a les aules del Santaló per compartir amb els alumnes oients altres matèries diferents a les dels seus companys

Anna Casals i Marull
Directora CEE la Maçana

- Per què va decidir estudiar logopèdia?

Quan jo vaig començar a treballar de mestra, a les escoles d'educació especial hi assistien tots els alumnes amb necessitats educatives especials (cecs, sords, motòrics...). Aviat, però, es va veure que les necessitats d'uns nens eren diferents, en funció de la seva mancança. Llavors l'administració va fer un pas endavant i va crear centres específics per a nens amb problemes diferents. Així van néixer les escoles de nens amb deficiència auditiva. Paral·lelament, a la Universitat es va començar a fer postgraus per als professors que els havien d'ensenyar. A mi m'agradava molt l'estudi de llenguatge i com s'adquiria, m'hi vaig matricular i vaig començar a treballar amb nens sords. Vaig tenir grans professors com el Dr. Perelló, el Dr. Torres de Gassó i el Sr. Miquel Serra, entre d'altres.

- Quan va iniciar-se en el treball amb alumnes sords?

Fa trenta-un anys vaig començar a ser professora de sords, però feia dos anys que jo ja practicava amb alumnes, dirigida sempre per professors del Màster. La primera nena sorda que jo vaig començar a ensenyar es diu Glòria. Va ser la primera alumna sorda que vaig tenir i em vaig espantar perquè vaig pensar que jo no sabia com ensenyar-la, però els professors em van animar a continuar. Amb aquella nena vam aprendre totes dues: ella a parlar i jo a conèixer més els problemes de les persones amb deficiència auditiva.

- Com es treballava amb alumnes sords fa més de vint-i-cinc anys?

Treballàvem molt però amb menys recursos que ara. Ara es pot fer un bon entrenament auditiu amb aparells molt tècnics. Abans treballàvem les restes auditives amb material de l'aula com el tambor, caixes..., i amb això marcàvem ritmes. En terres de fusta, posàvem aparells a terra, els nens i els

professors descalços marcàvem els ritmes de les paraules i els hi anàvem ensenyant també el so i el silenci, i això és el primer que havien d'aprendre. Per treballar ressonàncies, com que no hi havia vibradors, utilitzàvem globus. Professor i alumnes parlaven un a cada costat del globus de manera que les vibracions passaven d'un costat a l'altre.

No utilitzàvem mai el llenguatge gestual, sempre llenguatge oral. Buscàvem amb les mans les vibracions a la cara, al cap i els hi ensenyàvem la veu a partir de la vibració del coll. Així, a poc a poc els nens aprenien a parlar. En aquella època, els pares tenien més temps per estar amb els seus fills i tots venien a mirar com hi treballàvem i ells a casa ho feien també, així sempre ensenyàvem el mateix i els nens aprenien. Era molt diferent. Primer aprenien sons, després paraules, frases i després aprenien a comunicar-se i mantenir un diàleg. També ensenyàvem a llegir i a escriure de molt petits. A dos/tres anys, ja els començàvem a ensenyar lletres de manera que a quatre anys tots poguessin llegir una paraula i escriure-la. D'aquesta manera anàvem treballant. El més important era establir la comunicació.

- Recorda com es va crear l'escola la Maçana?

A Girona els nens sords estaven en dues escoles. Uns nens sords estaven en una escola que es deia Mater Dei i els altres estaven en una escola que es deia Escola del Carme.

Algunes professores vam anar a parlar amb el responsable d'Ensenyament de l'època per explicar que seria millor que tots els nens sords estiguessin junts en una sola escola. Va ser llavors quan es va ocupar el primer pis de l'escola Carme August del Pont Major, on van anar els alumnes sords de l'Escola del Carme i els alumnes sords de l'escola Mater Dei. Llavors la directora era Mª Rosa Puig i també hi havia les professores

Francesca Juncà, Mª Angeles Prado, Montse Mont, Rita, Elisa Pujolar i jo mateixa.

Amb el temps es va decidir crear una escola específica que es va anomenar la Maçana, per la zona on està ubicada.

- Quants alumnes hi havia quan es va inaugurar?

Hi havia uns 50 o 60 alumnes. Tots ells eren sords profunds. Quan vam començar a treballar aquí venien nens sords molt petits.

- Quines funcions va desenvolupar a l'escola la Maçana?

Primer vaig fer de mestra, més endavant de logopeda i després de directora.

- Expliqui'ns la creació del CRE-DAG

Unes logopedes de tot Catalunya ens reuníem a Barcelona i vam pensar que per ensenyar bé als sords hàviem d'ensenyar de moltes maneres, perquè tots els sords són diferents i cadascú aprèn de diferent manera. Nosaltres hàviem de saber-ho tot per poder ensenyar.

L'objectiu era molt clar: tots els alumnes s'havien de poder comunicar.

A l'hora d'ubicar-los uns s'escolaritzaven a l'escola especial, altres en una escola ordinària amb suport logopèdic i altres compartien l'escolarització en els dos centres. Vam estudiar què passava a Europa i què passava aquí.

Entrevista a la inspectora M. Elisa Salse

Des de la conselleria els tècnics van començar a parlar que si hi havia nens sords en escoles ordinàries havien de ser atesos per una logopeda a la mateixa escola. Quan va augmentar el nombre de sords a diferents escoles i paral·lelament el nombre de logopedes es van crear els CREDA. A cada Delegació Territorial d'Educació n'hi havia un i es diferenciaven posant la lletra de la delegació al darrere. El de Girona es va dir CREDAG.

El CREDAG és un centre amb recursos per atendre nens sords. A més de les logopedes hi ha una directora, una audioprotesista i una psicòloga. Tots els nens, els de l'escola ordinària i els de l'escola específica, han d'acabar sabent parlar amb els altres i entre ells. També tots han d'acabar sabent llegir per tal de poder-se desenvolupar sols pel món. El CREDAG va sorgir per això, per la necessitat d'atendre tots aquests alumnes.

En principi el CREDAG es va posar a la Maçana i encara ara hi és. Al principi hi havia una sola directora, que era la responsable tant del CREDAG com de la Maçana, però quan va anar augmentant la plantilla de logopedes i professores es van posar dues directores, una per a l'escola específica i una

per al CREDAG. Ara treballen conjuntament i el fet que estiguin en el mateix centre facilita que tots disposin de més recursos.

- Quins bons records té de l'escola la Maçana?

Molts, tots. Tots els alumnes que he conegut, cadascun d'ells és un bon record. És una satisfacció veure com una persona amb un problema com és la sordesa surt de l'escola parlant i és capaç de comunicar-se, i, si és possible, continuar estudis superiors.

Aquí també va anar molt bé la Paraula Complementada. El mètode va sorgir als Estats Units, que ens van concedir una llicència per tal que l'escola fos seu oficial de la Paraula Complementada. El dia que van fer l'escola seu oficial va venir el conseller de la Generalitat i va fer un discurs molt interessant, va comparar el llenguatge dels nois sords amb les pintures de Miró. Tècnicament i humanament, tinc molt bons records de la Maçana i del CREDAG.

- Quina relació té actualment amb l'escola la Maçana?

Ara sóc la inspectora. Em penso que tenim una molt bona escola.

- Com a inspectora, creu que la Maçana és un bon centre per alumnes sords?

Jo crec que és el millor. És una escola pública i té un projecte lingüístic on defineix que tots els alumnes han d'aprendre a comunicar-se, tots han d'adquirir llenguatge oral i tots han d'aprendre a llegir i a escriure. Pels alumnes que no puguin se'ls hi ensenyarà el llenguatge de signes.

Per tant, crec que és una bona escola perquè s'ensenyava a tots el millor per ells i de la manera que ho necessiten.

- Què recomana a les logopedes que hi ha actualment?

Que treballin molt i que estudiïn molt. Que tinguin relació amb totes les logopedes de Catalunya i d'Europa per saber què fan en els altres països i aplicar-ho aquí i, al revés, ensenyar el que fem nosaltres. Actualment, podem aprofitar les noves tecnologies per a comunicar-nos amb tothom.

Finalment, dono les gràcies per les oportunitats que m'ha donat la Maçana per poder treballar amb allò que a mi m'agrada de veritat.

Alumnes Maçana Secundària

OPEL

Gudayol Auto-Taller, S.A.

Exposició i Venda: c/ Major, 156
Telèfon 972 24 20 43 - 939 84 08 72
E-mail: gudayol@grn.es
Horari: de dilluns a dissabte de 10 a 1 i de 5 a 8

Servei Oficial: c/ Mercè Rodoreda, 13
Telèfon 972 24 37 49
Grua 24 hores 907 20 62 30
Horari: de dilluns a divendres de 9 a 1 i de 3 a 8
Dissabte al matí obert de 10 a 1

GRAN PROMOCIÓ
Grans Ofertes en Venda de Cotxes i Serveis
Vine a la nostra exposició i veuràs els
avantatges de comprar un Opel a Salt.

70^e
Aniversari
1920-1998

També ens podeu trobar a Internet: <http://www.grn.es/gudayol>

Entrevista a la mestra M. Ángeles Prado

- Quin any va començar a treballar?

Vaig començar a treballar a Catalunya l'any 1975, abans havia treballat a Madrid.

- Sempre ha treballat de logopèdia?

No sempre. Jo vaig estudiar logopèdia l'any 1979. Anteriorment havia treballat durant un any en una escola ordinària de Tordera.

- A quin any va arribar a la Maçana?

Vaig començar a treballar amb sords a l'escola Carme Auguet. Llavors, quan es va inaugurar el centre la Maçana ara fa vint-i-cinc anys vaig venir-hi a treballar.

- Quines són les principals diferències entre els inicis de la maçana i l'actualitat?

Quan vam començar a treballar a la Maçana, hi havia molts més alumnes que ara perquè s'havien unit dues escoles, la de Pont Major i l'escola del Carme.

A més, també hi havia alumnes ambliobs. L'escola era un centre específic per a deficients sensorials. Les classes eren molt més nombroses que ara.

- Sempre ha estat tutora de grup o alguna vegada ha fet logopèdia individual?

Gairebé sempre he estat tutora de classe, però un any després de fer el curs de Guberina per tal de fer pràctiques dels aprenentatges realitzats, tot i ser tutora d'un grup, a les tardes també atenia alumnes individualment.

- A quins cicles ha treballat durant aquests anys?

He treballat en tots els cicles, des d'Infantil fins a l'etapa postobligatòria.

Conjuntament amb una altra professora de la Maçana (Montse Coll), vam atendre alumnes que feien Formació Professional adaptada: perruqueria, automoció, electricitat...

- Abans els alumnes feien educació física a la Maçana?

Sí, teníem un monitor de l'ajuntament que venia dues o tres vegades per setmana a les tardes a fer Educació Física.

El gimnàs era a l'aula que en aquests moments ocupen alumnes de l'institut Salvador Espriu. El gimnàs era molt gran i estava molt ben equipat amb material molt divers.

- A vostè li agrada treballar en aquesta escola?

Sí, molt. He estat més de vint-i-cinc anys treballant amb sords, si no m'hagués agradat segur que hauria marxat a un altre lloc. A més, jo tinc un fill sord.

- Alguna vegada ha utilitzat el llenguatge de signes?

Poques vegades. L'escola sempre ha estat oralista. Abans, però, els alumnes estaven a l'escola des de petits, des dels tres anys. Avui dia molts alumnes arriben quan ja són grans, també molts alumnes immigrants, d'incorporació tarda-

na, és per aquest motiu que per comunicar-nos amb ells és fa més necessari utilitzar el llenguatge de signes.

- A l'escola abans hi havia més alumnes que ara?

Sí, gairebé el doble d'alumnes que ara. A la meua classe sempre hi havia al voltant de deu alumnes.

- Durant aquests anys a l'escola ha ocupat algun càrrec directiu?

Jo he estat secretària durant 12 anys.

- Les classes han estat sempre en llengua catalana?

No, al principi, quan estàvem a Carme Auguet i fins i tot alguns anys aquí a la Maçana les classes eren en castellà. Només un grup reduït que portava la Mª Elisa seguia les classes en català.

- Abans els alumnes de secundària també anaven a l'institut Salvador Espriu igual que ara?

No, abans no hi havia l'ESO, hi havia l'EGB. Els alumnes estaven escolaritzats únicament a la Maçana fins que acabaven vuitè. Llavors alguns accedien a FP.

- Quins bons records tindrà de la Maçana?

Jo tindrè molts bons records perquè he ensenyat molts nens a parlar. He tingut nens des dels tres anys i els he deixat als vint. És una satisfacció veure com progressen. És una il·lusió saber quan troben feina, quan es casen i tenen una família...això és una satisfacció.

Alumnes Maçana Secundària

Testimoni d'una època

Són 25 anys de funcionament del centre escolar la Maçana. És un quart de segle d'atenció específica al deficient sensorial. Ha sigut un temps de dedicació al nen, a l'alumne que s'ha vist privat, totalment o parcialment, de facultats tan essencials i importants com són sentir-hi i veure-hi. Són 25 anys que han fet possible que nens amb dèficits sensorials comptin en el món escolar en igualtat de condicions acadèmiques respecte als nens considerats subjectes d'escoles ordinàries. Però el món progressa; es dona molt sovint un pas enrere per després donar-ne dos endavant. I ha de continuar progressant. Ha de donar coneixements culturals, generals i específics al professorat a fi que sigui competent en la seva tasca típica d'atenció als que més la necessiten. S'ha d'anar construint i adquirint material adequat per a la formació d'aquest contingent deficitari en sentits corporals, però ric en possibilitats, enginy i aspiracions, com a membres d'una societat cada vegada més exigent. El nen deficient, el deficient en totes les branques que comporta la deficiència, no és —no ha de ser— el nen pobre de la societat escolar. Autoritats en l'ensenyament, han de tenir en compte que aquests nens per

arribar a la mateixa fita dels que no tenen deficiències acusades, han de fer més esforç i necessiten més dedicació que la corrent en escoles normals, i no s'han d'escatimar recursos econòmics i acadèmics en aquesta atenció. És aquí on es demostra el perfeccionament d'una societat, el perfil humà d'uns dirigents i una política de sensibilització humana i social.

Unes cent persones van assistir a l'homenatge que s'oferí, dissabte passat (24/11/1990), a l'exdirectora del centre d'educació especial la Maçana de Salt, Mª Rosa Puig, que celebrà els seus quaranta-cinc anys al servei de l'ensenyament (ordinari i especial). Entre els participants a l'homenatge, cal destacar la presència d'Albert Vancells, cap de la delegació territorial d'Ensenyament a Girona, que assistí a l'acte en representació del seu departament i el de Governació, excusant l'assistència del seu delegat, Xavier Soy. Acompanyaven també Mª Rosa Puig el president de la Diputació —l'esposa del qual va ser alumna d'aquesta educadora— i els alcaldes de Salt, Salvador Sunyer — i regidors d'aquest Consistori— i de Girona. Joaquim Nadal, també exalumne. Igualment, es féu notar la presència del secretari dels Ser-

Maria Rosa Puig i Dalmau
Professora i directora de la Maçana des de l'any 1980 al 1988

veis Territorials d'Ensenyament, així com inspectors de la mateixa àrea; companyes de la senyora Mª Rosa Puig en les diferents etapes educacionals, professores i directores d'escoles d'educació especial de les comarques i membres de l'associació de pares d'alumnes de l'escola la Maçana. Els actes s'iniciaren a les dotze del migdia amb una missa que se celebrà a la parròquia de Sant Jaume (amb la curiositat que un escolà era sord) i finalitzaren amb un dinar de germanor a l'hotel Fornells Park.

Maria Rosa Puig i Dalmau

Experiència de dues mestres i logopedes sordes de l'escola la Maçana

Vivències de la nostra escolarització

Som dues noies sordes, l'Anna Mª Caner i l'Assun Teixidor, que estem treballant com a mestres-logopedes a l'escola de sords "la Maçana" de Salt.

Els nostres casos són dues experiències diferents, ja que entre nosaltres ens separen vuit anys i les condicions educatives també han estat unes altres, però en certa manera tenim criteris comuns i hem viscut situacions força semblants pel fet de ser persones sordes.

En aquest article queda breument reflectida la nostra experiència

en l'àmbit educatiu i social, els nostres sentiments i opinions, i la nostra vivència de com hem aconseguit el nostre desig de ser mestres i poder treballar en una escola de sords.

Sóc l'Anna Maria, la meva sorde-sa és prelocutiva i presento una hipoacúsia bilateral pregona.

Als anys 60 la detecció de la sorde-sa era insuficient, per això la meva detecció va ser tardana, als 4 anys. Els meus primers aparells van ser de petaca amb dos cables amb motllos, molt incòmodes, però eren una part important de mi. Després, cap als 15 anys ja vaig portar uns audíofons retroauriculars que em

van facilitar la vida social.

Des dels 4 anys fins als 7 anava en una acadèmia amb una logopeda, després vaig estar durant un any en un centre psicopedagògic privat, des d'on rebia estimulació auditiva, lectura labial i un reforç dels continguts escolars bàsics per facilitar la posterior integració a l'escola ordinària. Aquí, un dels professors i una logopeda del centre varen aconsellar els meus pares la meva integració a l'escola ordinària. Vaig acabar els estudis d'EGB a l'escola "Gaziel" de Sant Feliu de Guíxols. En aquesta etapa vaig tenir molta ajuda del mestre tutor, que em dedicava una

hora diària de suport en les matèries més difícils i la meua mare es coordinava amb ell per tal d'assessorar-lo i fer un seguiment del meu aprenentatge. Unes de les coses que m'ha ajudat a millorar el meu llenguatge és la meua afició a llegir contes i llibres, hàbit que em van inculcar els meus pares de petita. Seguidament vaig fer el batxillerat i el COU a l'institut "Sant Elm". En aquesta etapa sempre vaig ser l'única alumna sorda de l'escola i el professorat intentava que la meua escolarització fos el més normalitzada possible, tot i que em costava aprofitar bé les situacions a l'aula. Existia un desequilibri entre la informació que rebia i el procés d'assimilació dels continguts, però a mesura que passava el temps vaig aprendre a trobar altres recursos per compensar aquest desequilibri amb el meu esforç personal.

Tant en un centre com en l'altre vaig trobar alguns professors que confiaven en les meves possibilitats i varen saber seguir els consells dels meus pares, això em va permetre tenir confiança en mi mateixa per tal de poder enfrontar-me a les situacions negatives que passaven al llarg del camí de la meua vida escolar.

Quan va arribar l'hora de triar una carrera, vaig voler fer magisteri a Girona, al principi va ser difícil que m'admetessin, però després de fer un curs de prova varen confiar en mi. Estic agraïda al professorat que vaig tenir per la seva confiança i paciència. Va ser una etapa educativa enriquidora per a mi, i quan vaig acabar els estudis de magisteri havia complert una de les meves il·lusions. Per tal de millorar el meu currículum vaig continuar estudiant Pedagogia i vaig fer també el postgrau de Logopèdia. Alhora em vaig treure les oposicions i vaig començar a treballar a l'escola "la Maçana" el curs 90-91.

Em dic Assun Teixidor, sóc postlocutiva i presento una hipocúcia bilateral severa.

La meua sordesa va ser adquirida

als tres anys d'edat. Jo no recordo haver sentit com a oient, però sé que parlava bé, igual com correspondria a qualsevol infant normal d'aquesta edat. Fins als 4 anys vaig estar a la guarderia del meu poble i en aquest últim any va ser quan em vaig anar sentint diferent, notava que alguna cosa em passava i vaig començar a aïllar-me i a desentendre'm de tots els meus companys.

Als 5 anys vaig entrar al parvulari del col·legi Sant Miquel de Torroella de Montgrí, i en aquest curs iniciava la meua etapa escolar ja amb les pròtesis auditives. Davant la insistència dels meus pares, vaig ser una de les primeres de portar audiòfons retroauriculars en comptes de l'aparell de petaca que s'aconsellava posar als infants d'aquestes edats. En aquesta mateixa escola vaig cursar els estudis d'EGB, i també el batxillerat i el COU.

Tot plegat va ser una etapa molt dura per a mi, vaig tenir moments bons però també molts de dolents, tant pel que fa a alguns professors com pel que fa als meus companys amb els quals vaig conviure tots aquests anys. Gràcies al suport constant dels meus pares puc dir que vaig aconseguir tirar endavant i afrontar les experiències negatives.

En aquesta escola vaig seguir el currículum ordinari igual que els meus companys oients, amb molt poques variacions, una de les quals va ser l'exempció de l'idioma anglès. Era l'única sorda integrada en aquesta escola, tot i que alguns professors ja havien viscut l'experiència d'una altra persona sorda que en aquells moments jo no vaig arribar a conèixer.

En les primeres etapes de la primària el meu llenguatge era inferior al que corresponia als nens de la meua edat, vaig perdre molt de vocabulari i tampoc produïa bé molts fonemes i paraules. En general anava força endarrerida en l'aspecte comunicatiu i lingüístic, tot això em dificultava la comprensió del contingut de totes les matèries.

De fet, però, a primer d'EGB vaig tenir una professora que em va ajudar molt, no només en aquest curs sinó en tota l'etapa escolar, i a l'estiu em feia cada dia classes particulars de repàs, anticipació i preparació dels continguts del curs vinent. Tot i les dificultats, mai vaig necessitar el suport d'una logopeda, aquesta mestra i la meua mare em van dedicar totes les hores que eren necessàries per ajudar-me a progressar i superar mica en mica les dificultats. A aquesta mestra li estic realment molt agraïda per tot el que va fer per a mi. Una de les coses que recordo és quan em va regalar una llibreta amb unes pestanyes amb les lletres de l'alfabet perquè jo em fes el meu propi diccionari, i amb el seu ajut anàvem anotant totes les paraules noves que aprenia, i així les retenia millor.

En acabar l'etapa d'EGB, la majoria del claustre m'aconseïllava que no fes BUP perquè consideraven que no podria seguir els continguts de totes les matèries curriculars, però jo volia continuar estudiant. Llavors

els meus pares es van imposar durament contra aquesta decisió i van demanar un vot de confiança per poder fer el BUP assumint-ne les conseqüències.

Van ser uns anys durs però amb esforç, paciència i molta dedicació vaig anar superant tots els cursos. Durant aquests anys anava sempre a classes particulars amb un dels professors que tenia per poder seguir millor les matèries que més em costaven.

A COU tenia molt clar que volia estudiar Magisteri en l'especialitat d'educació especial, però com que a Girona no es feia vaig optar per fer educació infantil i després especialitzar-me en Audició i Llen-

guatge. El fet de canviar de lloc i de centre el món se'm va obrir, vaig conèixer gent nova i unes companyes que m'acceptaven com una igual. Tot això va ser per a mi molt afavoridor, ja que va ser aquí on vaig aprendre a espavilar-me, a ser més autònoma, a tenir opinions i criteris propis, i buscar tots els recursos que em fessin falta per anar seguint.

Vaig començar a treballar a l'escola "la Maçana" el novembre del 1999.

Valoració final

Les nostres respectives experiències i el fet de treballar a la mateixa escola ens ha permès treure reflexions que volem transmetre als pares, professionals i en general a la societat. Aquest contacte ens ha ajudat a exterioritzar i compartir els sentiments, les angoixes, petits detalls i anècdotes que hem viscut al llarg de la nostra vida i que nosaltres podem entendre com a persones sordes.

Això ens ha donat una major seguretat, tranquil·litat i un recolzament mutu.

A l'inici de la nostra escolarització la idea general era que tots els alumnes érem iguals i que nosaltres ens aniríem normalitzant com a persones oients ja que no hi havia consciència de les limitacions que comportava el dèficit auditiu. Tot això era degut al fet que el professorat no coneixia bé les característiques de la diversitat de tots i cada un dels alumnes de l'aula. Actualment aquesta situació ha millorat, però

tot i així creiem que és important que, com més aviat el nen sord es relacioni amb altres nens o adults sords, tindrà una millor consciència de si mateix.

El fet que la nostra escolarització es realitzés en un context educatiu d'integració ens ha permès una bona adquisició del llenguatge oral, també desenvolupar habilitats d'aprenentatge i accedir als continguts escolars i culturals, però cal especificar que sovint no trobem el suficient suport per poder expressar les nostres idees, sentiments i opinions de manera espontània. En aquest aspecte pensem que s'hauria de fomentar trobades entre sords, assessorament amb professionals i també no professionals sords.

Al llarg de les nostres etapes educatives som conscients que la manera d'adquirir coneixements ha estat diferent a la de les persones oients. Quasi sempre rebem la informació oral de manera desestructurada, però intentem buscar conceptes i coneixements previs per tal d'esmenar aquesta falta d'informació. A mida que els nostres estudis augmentaven el nivell de dificultat se'ns

creava un estat d'angoixa i conflictes interns que d'una manera o altra ens afectaven. Aquesta situació ens donava força de voluntat i coratge per buscar recursos i compensar el nostre dèficit. Aquest fet ens ha ajudat a adquirir més seguretat i autonomia personal.

La nostra integració ha estat possible i positiva gràcies a que la nostra família ha confiat en les nostres capacitats i ens ha donat tot el suport necessari per tirar endavant, ja que per nosaltres la família és la que realitza les funcions més importants. Podem dir amb tota seguretat que hem arribat a ser com som gràcies a la força de voluntat, paciència, motivació i persistència d'un mateix. Tot i així, cal tenir present que l'únic que viu els avantatges i els inconvenients de la integració és el propi nen sord.

Finalment, agraïm el fet de ser "tal com som" als nostres pares i germanes, i també a les nostres companyes de l'escola "la Maçana" el seu suport i paciència per poder gaudir de la nostra feina.

Anna Mª Caner i
Mª Assumpció Teixidor

El món seria

El món seria més feliç

El món seria més llund

Si tots féssim amics.

si tots féssim germans

Jugar tots junts, cantar tots junts.

si ens agaféssim de les mans

seria divertit.

com mai no hem fet abans.

El món seria molt millor

si sense demanar perdó

si no tinguéssim por

poguéssim ser com som.

El consell demana la solució del problema a l'Ajuntament de Salt

Les classes de la Maçana queden negades quan plou

M. JOSEP BOUS

Salt. — El consell escolar de l'escola la Maçana de Salt acordava d'ara en endavant sol·licitar a l'Ajuntament la solució definitiva dels problemes que s'originen a les classes que donen a la façana del carrer i que queden totalment negades quan plou. Al mateix, la junta del coller que es constituïa els membres de les famílies de la Maçana demanen de l'Ajuntament que possibiliti la sortida dels nens a l'exterior a jugar durant qualsevol dia plujós.

L'escola la Maçana s'ha substituït els tendals per una porxa. (Foto DAVID GUNTARÀ.)

realitat fins a poder estendre aquests tendals.

Françes de la regidoria d'Educació i Cultura de l'Ajuntament de Salt ens explica que després de la seva visita a la Maçana, que consistia en un recorregut de les classes amb els nens i nenes de la Maçana, va quedar molt preocupat pel problema de les classes que donen a la façana principal del carrer, ja que després de la visita dels nens, quedaven totalment negades d'aigua quan plova molt i el problema quedava resolt fins a l'exterior de la Maçana, ja que els nens podien jugar a l'exterior quan plova.

amb el consentiment de l'Ajuntament de Salt per poder jugar a l'exterior quan plova.

Actualment, el coller de la Maçana de Salt està amb 40 alumnes de 1º i 2º d'educació primària. Els nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials. Els nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

que han d'assumir totalment la responsabilitat acadèmica d'aquests nens, amb les dificultats que això comporta.

Actualment, el coller de la Maçana de Salt està amb 40 alumnes de 1º i 2º d'educació primària. Els nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

Escolarització compartida al Silvestre Santaló i La Maçana

Subjecte de relacionar alumnes amb companys cients

M. JOSEP BOUS

L'escola pública de Salt de les comarques gironines La Maçana, juntament amb el CEIP Silvestre Santaló, ha iniciat un projecte d'escolarització compartida.

L'objectiu principal d'aquesta escolarització és relacionar alumnes amb companys cients de la seva mateixa edat, a l'Escola Silvestre Santaló i a l'Escola la Maçana, ja que els alumnes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

amb el consentiment de l'Ajuntament de Salt per poder jugar a l'exterior quan plova.

Actualment, el coller de la Maçana de Salt està amb 40 alumnes de 1º i 2º d'educació primària. Els nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

Girona-Salt-Sarrià

Dimarts, 13 de novembre de 1983

Única escola de les comarques gironines

A Salt hi ha un centre per a l'ensenyament de nens amb problemes visuals o d'audició

SALT (de la revista Educació, per E.G.). — La setmana passada l'escola La Maçana va ser visitada per la visita d'una colla de professionals alemanys dedicats a l'educació especial al seu país. De fet no es tractava d'una visita, sinó d'un intercanvi, ja que anteriorment una sèrie de professors de l'escola gironina havien anat a Pödingen (Alemanya) per tal d'observar els mètodes de treball que s'hi utilitzen. La visita va ser dirigida per Maria Rosa Puig, de l'escola gironina, i per una sèrie de nens i nenes de la Maçana, ja que els alumnes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

una visita al centre de la Maçana de l'Ajuntament de Salt, ja que el centre és el resultat de la fusió de les comarques gironines.

ENSENYAMENT DELS LLINGÜES ORALS

Tal com heu vist, la gran majoria d'alumnes presentats a l'escola són nens i nenes amb problemes sensorials. Els nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

La Maçana és l'única escola de les comarques gironines que té un centre d'ensenyament de nens amb problemes visuals o d'audició.

El centre és el resultat de la fusió de les comarques gironines. Els nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

CAPACITAT PER A DIBUJOS

Alguns nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

Escola d'educació especial la Maçana

Un centre especialitzat en deficientes sensorials

13-5-82

L'escola la Maçana de Salt, és un centre d'educació especialitzat en deficientes sensorials. Els nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

L'ensenyament dels nens amb deficiències sensorials es porta a terme de manera individualitzada. (Foto JOAN EGOR.)

El centre principal d'aquesta escolarització és relacionar alumnes amb companys cients de la seva mateixa edat, a l'Escola Silvestre Santaló i a l'Escola la Maçana, ja que els alumnes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

El centre principal d'aquesta escolarització és relacionar alumnes amb companys cients de la seva mateixa edat, a l'Escola Silvestre Santaló i a l'Escola la Maçana, ja que els alumnes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

El centre principal d'aquesta escolarització és relacionar alumnes amb companys cients de la seva mateixa edat, a l'Escola Silvestre Santaló i a l'Escola la Maçana, ja que els alumnes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

El centre principal d'aquesta escolarització és relacionar alumnes amb companys cients de la seva mateixa edat, a l'Escola Silvestre Santaló i a l'Escola la Maçana, ja que els alumnes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

8 d'Europa, 8 de Salt - Girona

Un grup de professors i alumnes de l'escola d'educació especial de Salt-Girona cantant a l'Escola la Maçana. (Foto J. GUNTARÀ)

Avantatges amb l'entrada a la CEE

Sords anglesos visiten l'escola la Maçana

SALT. Els nens i nenes de l'escola d'educació especial de Salt-Girona, juntament amb els nens i nenes de l'escola de Salt, van rebre a casa seva un grup de nens i nenes sords anglesos que venien de visitar l'escola de Salt-Girona.

El centre és el resultat de la fusió de les comarques gironines. Els nens i nenes de la Maçana són molt diversos i alguns d'ells tenen problemes sensorials.

Associació Catalana per a la Promoció
de les Persones Sordes
www.acapps.org

Associació de pares de nens sords de
Catalunya
www.apansce.com

A mares i pares amb fills sords
www.edu365.com/mareipare/sords/index.htm

Clínica John Tracy
www.clinicajohntracy.org

Associació implantats coclears d'Espanya
www.implantecoclear.org

APSOCECAT
www.xarxabcn.net/apsocecat/infogral.html

Federación española de asociaciones de
padres y amigos de los sordos
www.fiapas.es

Associacions de persones sordes

ASSOCIACIÓ GIRONINA DE SORDS
Associació gironina de sords
www.girosord.es.vg

Confederación nacional de sordos
www.cnse.es

FESOCA
<http://personal.redestb.es/fesoca>

En el 25è Aniversari del funcionament del Centre d'Educació Especial la Maçana

Maria Rosa Puig i Dalmau

Salt - Girona, 1980-2005

La formació de la persona és cosa de tota una vida, però és durant la infància i també l'adolescència quan es posen els fonaments culturals que serveixen en l'edificació de l'ésser humà, en la seva culturalització, en la socialització i en la millora de la mateixa persona, que també, com a ciutadà o ciutadana, ha de ser un exemple edificant i un membre qualificat de la societat amb la qual queda en deute perquè en rep uns ajuts encaminats a assolir el seu propi benestar personal i a fer-lo apte per contribuir al benestar col·lectiu.

Són la societat i la família les entitats que, unides, han de fomentar l'educació de l'infant, procés del qual donarem més informació en aquest tractat que desenvolupem amb motiu dels 25 anys de funcionament del centre la Maçana, dedicat a l'escolarització del nen deficient sensorial.

Tot nen és subjecte de formació. Tot nen ha de rebre les atencions necessàries en un tractament individual i, si cal, individualitzat. Per tant, el deficient sensorial ha de comptar a l'escola amb personal educatiu eficient, programació adequada, material adient, tractament peculiar... Tot adequat a la deficiència que s'ha de tractar en el camp cultural.

L'ensenyament, quant a lleis, obligatorietat, no-discriminació, atenció governativa... sens dubte que ha millorat en el

transcurs del temps. I és al nen i per al nen que s'ha de dirigir l'ensenyament, del qual no es pot excloure cap menor.

Hi ha mainada molt intel·ligent; d'altra molt normaleta; i d'altra, deficient. Igual passa amb les persones adultes. També hi ha infants amb un físic que ratlla la perfecció, n'hi ha una gran majoria que no arriben a aquest nivell, i n'hi ha molts amb un dèficit considerable. Fixem-nos en aquests últims. Uns patiran un dèficit físic, i altres trastorns mentals o bé de caràcter.

Girona província comptava amb molts nens que necessitaven ser atesos en centres especials. La resposta a aquesta necessitat va ser edificar un Centre que atengués infants amb tota classe de deficiències. Així tenim el "Mater Dei", on es formava tant el deficient psíquic –amb qui ja des d'un principi es va comptar– amb totes les seves varietats (Down, autistes, psicòtics, subnormals profunds i lleugers...), com el físic (espina bífida, poliomièl·tics, encefàlics, escleròtics... en el cas que es presentessin) i també el sensorial. En aquest sentit des d'un començament es varen atendre nens sords, als quals més tard s'hi van afegir els deficients visuals.

Però aviat, atès que la formació d'aquests nens ha de ser diferenciada segons el dèficit que pateixen, es va pensar en la creació de centres especials per atendre els infants segons

el dèficit de cadascun. Així neixen el Centre de Paràlisi Cerebral, dedicat al tractament educacional dels nens afectats per aquesta discapacitat, i la Maçana, centre pensat per formar el deficient sensorial.

En el transcurs del temps comprès entre la sortida del "Mater Dei", cap allà l'any 1976, fins arribar a l'edifici de nova construcció que rebria el nom de Centre d'Educació Especial la Maçana a Salt, l'alumnat es va atendre en unes aules del grup escolar Pericot, a la zona de Montilivi, en una urbanització coneguda aleshores amb el nom de Gerona para Gerona; anomenada ara Girona per a Girona, i després es va traslladar a l'escola Carme Auguet, al Pont Major.

Ja instal·lats al nou edifici i en ser el centre d'àmbit provincial, va anar augmentant-hi el nombre d'alumnes. Aquests procedien, per tant, de diversos punts de la província i la majoria viatjava en transport públic i en arribar a Girona ciutat eren recollits pel transport escolar procedent de Palamós-Sant Feliu de Guíxols, que els duia fins a l'escola.

Referint-nos concretament al funcionament de la Maçana en la vessant principal, que és l'educativa, posem l'accent en els següents punts:

L'ensenyament

Per al deficient auditiu, a més

del programa rebut a l'aula que segons l'edat li corresponia, el nen rebia –com rep actualment– aquella formació individualitzada de la qual parlem, impartida per un o una logopeda, a qui correspon específicament l'ensenyament de la parla. En el temps de la nostra experiència sempre van ser professores les persones encarregades de la logopèdia impartida als alumnes necessitats d'aquesta atenció. Aquestes professores procuren que el nen compregui el que li diuen i que s'expressi oralment de la millor manera possible. Amb aquest propòsit, aviat es varen haver de fer funcionar unes petites aules per a la reeducació individual –les aules de logopèdia– que es varen insonoritzar per tal de facilitar l'adquisició o millorament del llenguatge i poder obtenir la concentració personal de l'alumne, a la qual el soroll exterior podia dificultar, especialment en el cas d'alumnes amb restes auditives.

Aquest nen té un altre llenguatge, una altra manera d'expressar-se, com és el de la mímica, que representa una manifestació del seu pensament amb més profunditat entre els afectats.

Per al deficient visual –l'ambliop– tot ensenyament dins un programa ordinari és factible. No obstant això, les dificultats sorgeixen en la lectura i escrip-

tura en textos i quaderns que s'han de substituir per l'alfabet Braille en casos greus i en la ceguesa o per lletra grossa en els casos menys severos.

A la Maçana, on el nombre de matriculats de deficientes visuals era molt inferior a la de nens sords, se seguïen aquestes pautes.

El nombre d'alumnes a cada aula era reduït, principalment per dues causes, com eren –i deuen ser– la necessitat de l'actuació directa i individual del professor envers cada infant, cosa que no permet un nombre elevat d'aquests per aula; i també la diversitat de nivells de coneixement que s'ensenyaven, que feia que s'impedís formar

un grup homogeni general.

La matèria escolar

Aquesta consistia a seguir una programació que alhora que s'apartava el mínim possible de l'exigida per a cada edat, fos convincent. Les limitacions en molts casos, però, eren evidents, i s'arribava fins on es podia. L'enginy de cada professor o professora era molt important en la tasca educativa.

Programació adjunta

Exercici físic, gimnàstica, psicomotricitat..., vessants de la formació que anaven a càrrec d'un professor especialitzat, eren matèria indispensable en el tractament dels alumnes. Els exercicis eren apropiats per assolir un desenvolupament físic, o si més no per acostar-s'hi i al mateix temps es feien per estimular d'una manera sana la ment.

Altres funcions a destacar

Els Serveis Territorials d'Ensenyament varen nomenar una assistent social que havia d'oferir els seus serveis entre la

Maçana i el Centre de Paràlisi Cerebral. La seva missió havia de ser canalitzar els ajuts de l'administració a les famílies dels alumnes.

També es va contractar una doctora foniatra per tal que atengués amb els seus coneixements especialitzats els nens sords que necessitaven més dels seus serveis.

Durant uns anys, una ajudant posada pels Serveis Territorials va entrar en la nòmina del personal de la Maçana. Per altra banda, la cuinera i el conserge, dedicats al treball que a cadascun corresponia, desenvolupaven tasques de mèrit en el Centre.

La família

La casa familiar és la primera escola i els pares són els primers mestres i educadors del nen. Certament, però, que la família no pot educar ella sola el fill, sinó que necessita l'aportació del Centre Escolar i de tota la societat.

la Maçana sempre va procurar –ens referim als anys de la nostra experiència, dels quals podem ser testimonis– atendre amb delicadesa i comprensió les famílies, i orientar-les pel que fa a la dedicació que calia dispensar als seus fills amb problemes sensorials. Eren la corresponent professora o professor els encarregats, amb el suport de la direcció del centre, de mantenir aquesta relació entre centre i família en el seguiment del procés educatiu del menor escolaritzat.

El treball de cara als pares no consistia solament a aconsellar sobre quin crèiem que havia de ser el comportament i dedicació que havien de mantenir respecte als seus fills, sinó que s'havia de considerar, dins el respecte i comprensió que ens mereixien, el que ells eren i com obraven en cada cas. Es presentaven pares –cal dir aquí

Evocació i constància d'una època memorable

que encara que el pare hi tenia part important, era generalment la mare amb qui es tenia més contacte— sobreprotectors, pares amargats o bé preocupats pel present i més pel futur dels seus fills, i també pares dominants o d'altres d'indiferents.

La personalitat del nen deficient visual i la del nen hipoacústic

És que es pot parlar en aquests termes?

Si bé creiem que seria injust i inapropiat parlar d'una personalitat intrínseca i diferenciada pròpia de nens cecs, ambliops, sords o hipoacústics, també considerem —segons indicacions dels entesos— que la personalitat com a manera de ser o caràcter que poden presentar aquests afectats té unes característiques derivades de la seva posició i actuació en el camí per on s'ha de desenvolupar la seva vida.

El nen cec, i també l'ambliop, no presenten alteracions intel·lectuals si no hi ha una afecció afegida que els condicioni en aquest sentit. Són nens dependents dels grans, especialment dels pares i d'altres familiars. A més d'estar ansiosos, presenten una notòria sensibilitat i visible inseguretat. La manca d'estímuls causada per la seva carència visual fa que siguin nens —sempre en termes generals— tancats en si mateixos, a pesar de la seva facilitat en la parla.

En el vèrtex oposat, quant a la qüestió de la personalitat, es troba el nen sord. En aquest cas, el desenvolupament intel·lectual del nen es veu compromès per la manca d'estímuls sonors provinents de l'exterior. En aquest cas cal dir que es pot incrementar en aquest nen la "intel·ligència pràctica", la qual li servirà per al seu desenvolupament personal en la societat. S'ha d'ajudar aquesta mainada

en la comunicació que han de mantenir amb el món que els envolta, aprofundint en la direcció de la motricitat, que és en el terreny on se sent fort el deficient auditiu, i afinar la seva psicologia. Tot ha d'entrar en un avançament continuat en el domini del llenguatge, treball que ha ofert i segueix oferint el Centre la Maçana comptant amb la sensibilitat i encert del professor corresponent.

El tractament pedagògic s'ha d'adaptar a cada nen i se li han de proporcionar uns coneixements que l'ajudin a superar el possible trastorn que pressuposen els desavantatges que en l'àmbit dels sentits corporals pateixen aquests infants.

El cultiu de la intel·ligència, el reforçament de la voluntat i un enfortiment de la seva autonomia han de ser una tasca conjunta de pares, metge, professor i reeducador.

Regular el seu comportament, mantenir o millorar un equilibri físic i mental, una orientació en l'espai i en el treball, ajudar-lo perquè obtingui una autonomia que el faci més segur d'ell mateix, amb més llibertat de moviments, és una tasca per no oblidar.

Aparells de pròtesi —ulleres en l'ambliop i audiòfons en el sord—, mètodes a emprar, aparells a l'escola, procediments adequats, teoria i pràctica adient a cada deficiència, el desenvolupament de la capacitat lingüística oral i escrita en el nen sord, i el llenguatge interior en el deficient visual... tot compta a l'hora de programar les matèries exigides a les escoles.

Unir tots aquests nens amb els que no pateixen cap d'aquests dèficits, mantenint el tractament específic que necessiten, és bo des del punt de vista de la socialització i formació de la seva personalitat.

Quan aquestes deficiències

són lleus, ajudats els nens amb les corresponents pròtesis, poden seguir regularment en una escola normal; si estan afectats per una manca total o greu d'audició o visió, cal estudiar l'assistència a una escola ordinària en què un professor especialitzat els faci un seguiment, o bé ja integrar-los a l'escola especial.

la Maçana no s'ha desentès de cap infant amb problemes severs de visió o audició i ha donat resposta a les seves necessitats ja sigui treballant en el mateix centre —lloc de la seva competència—, o enviant professorat especialitzat itinerant a les escoles que tenien en la seva matrícula algun d'aquests nens que presenten aquestes característiques.

Cal afegir que en una o altra situació el nen no ha de quedar aïllat de la resta d'alumnes. La integració escolar i social ha de ser un fet, igualment com aquesta integració s'ha de donar després en el món del treball i en la societat.

El fet de no poder rebre informació, o bona part d'aquesta, comporta un possible dèficit en l'adquisició i coneixement d'una realitat existent, cosa que s'ha de pal·liar en el major grau possible tenint en compte la seva formació cultural. Certament que avui dia, el coneixement del món exterior té el suport dels mitjans audiovisuals, cosa que permet als deficientes sensorials tenir un coneixement més ajustat i complet del món que els envolta, i avançar en l'adquisició o perfeccionament del llenguatge.

Amb tot, no s'ha de caure en falses apreciacions.

Seguint una escolarització normal en el centre, cap nen no n'ha sortit analfabet. Això és cert. La gran majoria, però, ha adquirit aquella instrucció de la qual parlàvem anteriorment, i solament un molt petit nombre

d'aquests nens obté un títol superior. Aquesta fita l'assoleixen gràcies no solament a les seves aptituds personals, que hi són, sinó també a la dedicació conscient dels seus pares i educadors.

Tota persona, en major o menor mesura, té possibilitats d'exercir un treball, de la qual cosa sols està exclòs el malalt que pateix una malaltia o dèficit irreversible molt greu que la impossibilita en l'exercici laboral. Tant l'invident o l'abliop, com el sord o l'hipoacústic, si no pateixen problemes greus associats, tenen un ventall ben extens de carreres o oficis entre els quals poder escollir. Cadascun, acabat el període escolar, tindrà una feina digna, segons les seves possibilitats intel·lectuals o manuals, que li permetran una vida familiar i social més que acceptable. Fites altes en el món de la producció han assolit alguns d'aquests nens que ens ocupen.

És de lògica que hi haurà alguns treballs que els seran vedats pel sol fet de necessitar de manera bàsica la vista o l'oïda. Són nens que seran homes amb recursos humans i socials que amb alguna limitació –qui no té cap limitació en l'exercici de determinats treballs, en el desig de superació o en la possibilitat de progressar en el seu peculiar exercici?– podran atènyer una felicitat en la formació d'una família, en una llar on el respecte i l'amor ha de regnar.

Quin és l'objectiu del treball de la Maçana en la seva tasca educativa?

Quant a aquest punt, podem afirmar que la resposta és triple:

– De cara a l'alumne, es busca ajudar-lo, i molt, a realitzar-se, en bé propi i de la societat.

Fer-lo feliç en si mateix i donar-li capacitat de sem-

brar felicitat al seu entorn, ja sigui en l'àmbit familiar, en societat, en l'ambient lúdic...

Es busca forjar-li una independència personal amb la qual es farà més autònom en el transcurs de la seva existència.

Dotar-lo d'un aprenentatge social que, començat a la família, ha madurat a l'escola per desembocar en la societat on al nen li ha tocat viure.

Tenir possibilitat, quan surti de l'escola, de tenir un treball respectable i, per tant, una economia reconfortant.

– De cara a la societat, ens proposem proporcionar un nombre considerable de ciutadans dotats de base escolar, lluny de l'analfabetisme, per tal de facilitar-los la socialització.

– De cara al valor de l'ensenyament, volem demostrar que l'educació especial és efectiva i necessària amb els seus procediments, formes d'actuar i resultats obtinguts.

Són 25 anys de funcionament del centre escolar la Maçana. És un quart de segle d'atenció específica al deficient sensorial. Ha sigut un temps de dedicació al nen, a l'alumne que s'ha vist privat, totalment o parcialment, de facultats tan essencials i importants com són sentir-hi i veure-hi. Són 25 anys que han fet possible que nens amb dèficits sensorials comptin en el món escolar en igualtat de condicions acadèmiques respecte als nens considerats subjectes d'escoles ordinàries. Però el món progressa; es dona molt sovint un pas enrere per després donar-ne dos endavant. I ha de continuar progressant.

Algunes portades de la també escriptora Maria Rosa.

Ha de donar coneixements culturals, generals i específics al professorat a fi que sigui competent en la seva tasca típica d'atenció als que més la necessiten. S'ha d'anar construint i adquirint material adequat per a la formació d'aquest contingent deficitari en sentits corporals, però ric en possibilitats, enginy i aspiracions, com a membres d'una societat cada vegada més exigent.

El nen deficient, el deficient en totes les branques que comporta la deficiència, no és –no ha de ser– el nen pobre de la societat escolar. Autoritats en l'ensenyament, han de tenir en compte que aquests nens per arribar a la mateixa fita dels que no tenen deficiències acusades, han de fer més esforç i necessiten més dedicació que la corrent en escoles normals, i no s'han d'escatimar recursos econòmics i acadèmics en aquesta atenció. És aquí on es demostra el perfeccionament d'una societat, el perfil humà d'uns dirigents i una política de sensibilització humana i social.

Maria Rosa Puig i Dalmau
Professora i directora de la Maçana des de l'any 1980 al 1988.

Testimoni d'una època

Visita a les gorges de la Fou i Costoja

Com de costum, eixirem (com diuen els xes), amb puntualitat cronomètrica. Un cop embarcats tots els companys i omplerts els dos autocars, autopista endalt l'un darrere l'altre cap a La Jonquera on, en El Molí de Vent, esmorzàrem de "senatxo" uns, i d'altres amb un cafè amb llet i no gaire res

més. Havíem de guardar una mica de gana perquè el lloc on aniríem a dinar és famós pels bons arrossos que cuinen i hauríem de quedar bé! Passàrem la serra de L'Albera pel coll d'Elis Limits i Rosselló enllà, cap a l'Alt Vallespir. Comarques enyorades, entre d'altres, ja que foren germanes nostres fins que dos ominosos reis de d'inafausta memòria, de França

vella. És com si un Tità d'aquells que ens narra la mitologia grega, en un mal moment, dominat per la ira, hagués fotut un cop d'espasa i hagués partit la muntanya en dues parts deixant un avenc d'uns dos quilometres, pam més pam menys, de llargada, uns dos-cents metres d'alçada i d'una amplada que en molts indrets pots tocar ambdues bandes amb els braços estesos, humitejat tot per un rierol que es més aviat un rajolí d'aigua que saltironeja xiroi enmig del rocam de la llera del congost, veritable artífex d'aquesta obra, erosionant durant centenars de segles la roca calcària. Els gavatxos que d'això d'enaltir les seves coses en saben un niu, diuen que és el més estret del món. També diuen els entesos que s'hi fan unes plantes que son endèmiques, ço és, que no creixen enlloc més.

Després amb els autocars Vallespir amunt fins a l'encisador llogarret anomenat Costoja. Enfilat com un niu de garses al capdamunt del Bassegoda amb l'alterós campanar de l'església romànica traient el caparró per damunt del cingle, atalaiant amb el seu finestram, com ulls esbatanats, tota la estimada planura de l'alt Empordà. Davant l'església s'hi conserva un vell cementiri, curosament enjardinat Vaig preguntar a dos vaillets d'uns deu anys si sabien el nombre de persones que hi vivien, i el més eixerit em va contestar, sense dubtar, setanta deu!! El mateix vaig fer a una dona molt vella que, asseguda en un pedrís i amb la falda plena de faves tendres, les anava esclovellant parsimoniosament amb els seus dits sarmentosos, castigats per la edat i les feines feixugues de tota una vida de treball. Amb el seu lèxic rossellonès, va contestar-me, ai messié, jo no ho sé pas però no crec que passem de la seixantena. Només quedem quatre vells perquè la jovenalla ha baixat a les viles de la plana on la vida és més fàcil. I els seus ulls, d'una reposada serenor, s'enterboliren d'un tel de tristesa. La seva raó va fer palès l'avenir de tos els poblets muntanyencs.

L'abandonament!

Deixant Costoja i els seus pocs habitants vam anar cap a Can Mach de Tapis on menjàrem una amanida, un parell de plats d'arros, un parell de talls de conill o pollastre rostit, cava, postres, cafè i gotes.

Vam tenir tota la sort del món perquè només van caure quatre gotes que no van mullar ni un paper de fumar mentre érem a Maçanet de Cabrenys. I les sis, cap a casa després d'un dia ben xalat.

En Ferran va recomanar-me que us anunciés, benvolguts lectors, que el mes que ve anirem a visitar les mines de sal de Cardona. Així ho faig. Però amb el ritme que es publiquen aquestes cròniques a La Farga, si no hi ha res de nou, quan ho llegiu, si teniu prou paciència per fer-ho, els que hi hàgim anat estarem més dessalats que un bacallà passat de remull, doncs ja farà un mes o més que n'hauré tornat

Adéu-siau companys, fins una altra ocasió!!

Àliga

l'un i de Castella l'altre firmaren el malaurat Tractat dels Pirineus que d'un cop de ploma i sense cap mirament va separar per sempre més comarques, pobles, famílies i fins i tot camps de conreu. Entre Arles i Corsavy hi ha aquesta curiositat de la naturalesa anomenada en francès Les gorges de la fou, que fent una traducció un bon xic barroera vol dir El congost, o avenc del estimball.

He de recalcar que és una mera-

El ball quinzenal del Casal, aquesta vegada ha coincidit amb Sant Jordi i

aquest ha estat aprofitat per a repartir una rosa a totes les senyores. En el

descans, i després d'un refrigeri per matar el cuc, es fa el repartiment.

Repartint roses

Una foto per al record

La clàssica sardana de cada sessió de ball

Cares alegres

Naixements, casaments i defuncions de l' 1 de març al 15 d'abril

Naixements

Bilal El Marki	20/01/2005
Miriam Teixidó i Fernández	01/04/2005
Janke Jabbi	05/04/2005
Nmandig Nvie	09/04/2005
Hafsa El Marbouh	09/04/2005
Caterin-Vanesa Càceres i Gàlvez	09/04/2005
Ali Chahbouni	10/04/2005
Marc Mérino i López	11/04/2005
Mohamed Chafhi	11/04/2005
Albito Digon i Zorila	12/04/2005
Juanjo Conejo i Menández	12/04/2005
Juan-José Muñoz i Molina	12/04/2005
Aya El Kadi	12/04/2005
Mònica Cortals i Casanovas	13/04/2005
Claudia Rodríguez i Rodríguez	14/04/2005
Zahra Mounjid	18/04/2005
Matias Rodriguez i Negru	19/04/2005
Marc Pérez i Wilches	20/04/2005
Mohamed Bel-Haddane	20/04/2005
Fatou Ceesay	22/04/2005
Adam Mayous	22/04/2005
Jawad Taouil	22/04/2005
Jordi-Isaias Verón	23/04/2005
Laia Velázquez i Fontanet	24/04/2005
Alex Tolmo i García	25/04/2005
Fatumata-Jankey Touray	25/04/2005
Iker Chillaron i Castellanos	26/04/2005
Wessal Ben-Achour	29/04/2005
Mohamed El Mard	29/04/2005
Uxia Vázquez i Maz	29/04/2005
Daniel Muñoz Mateos	01/05/2005
Gemma Cumplido i Palom	01/05/2005
Fily Balde	02/05/2005
Judith Morlesin i Guerra	02/05/2005
Abril Gómez i Blasco	03/05/2005
Martina Riera i Negre	27/05/2005

Defuncions

Julita Bosch Casellas	13/04/2005
Antonio Gómez Tallada	14/04/2005
Benito Illa Ministrat	15/04/2005
José Grasiot Puigalras	16/04/2005
Eleuterio Ondoño González	16/04/2005
Rafael Illan Cerda	18/04/2005
Pedro Torrents Alberni	18/04/2005
Juan Rodriguez Aragonés	20/04/2005
Rosa Casadevall Puig	22/04/2005
Francisca Blaya Serrallonga	28/04/2005
Pelayo Vidal Gelada	30/04/2005
Francisca Vilalta Jolis	03/05/2005
Antonio Meléndez Nieto	04/05/2005
Gregorio Nieva Peral	07/05/2005
Sonia Olmo Calvo	07/05/2005
Sergi Matas Armengol	08/05/2005
Juan Minovas Tarrés	08/05/2005
Àngela Moradell Vila	18/03/2005

Casaments

Abdelhakim Taleuan – Elisabet Tarrés Salgado	18/04/2005
Antonio Echave Palomino – Joaquima Oliva Pairó	07/05/2005
Issaga Diallo – Jacqueline-Ivette	12/04/2005

Encreuats

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2	■								■
3		■				■			
4			■				■		
5				■					
6					■				
7			■			■			
8		■					■		
9	■								■
10									

Horizontals: 1.- Escollits. 2.- Dóna color. 3.- Moneda romana. Líquid que circula a través del teixit vascular de les plantes. Nota musical. 4.- Article (plur.). Consonant repetida. Que forma la meitat d'un tot. 5.- Al revés espai que una persona o cosa recorre sense moure's. Dóna de menjar fins a satisfer plenament la gana. 6.- Distància entre els extrems del dit polze i l'índex separats al màxim (plur.). 7.- Al revés, ocell de presa diürn. 7.- Al revés, gendre de Mahoma. Al revés símbol del sodi. Vocal repetida. 8.- Gos. Al revés, part ampla i prima de diferents instruments. Símbol de l'estany. 9.- Efecte de la llum que fa visibles els objectes. 10.- Que tot ho pot.

Verticals: 1.- Revestit de la facultat legal per a fer quelcom. 2.- Blat desproveït de la pell i imperfectament molt en granets. 3.- Al revés, símbol del calci. Nom de dona. Consonants. 4.- Pronom enclíctic de tercera persona. Dos-cents. Poble de la Cerdanya. 5.- Al revés, semblants. Acció de salar. 6.- Sorpren. Vara de Jessè. 7.- Existia. Possessiu femení. Cèlebre autor nord-americà de contes fantàstics. 8.- Inútil. Mil·lèsim. Consonant repetida. 9.- Mollusc cefalòpode (plur.) 10.- Impediments d'obrer amb llibertat.

B. Pérez G.

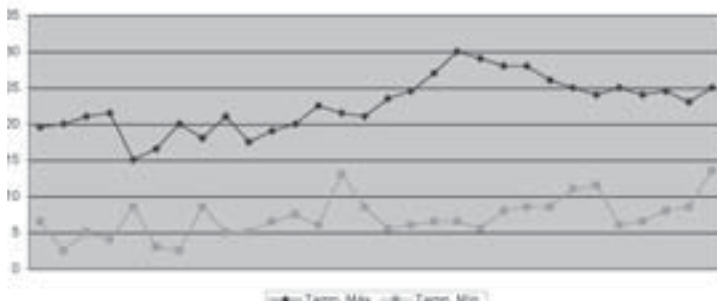
Solucions horitzontals: 1. Qualsevol. 2. Color. 3. As. 4. Saba. 5. S. 6. Saba. 7. S. 8. Saba. 9. S. 10. Saba. **Solucions verticals:** 1. Qualificat. 2. Sèmola. 3. ac. Sara. Ct. 4. Los. 5. Alpa. 6. Saba. 7. S. 8. Saba. 9. S. 10. Saba.

El temps

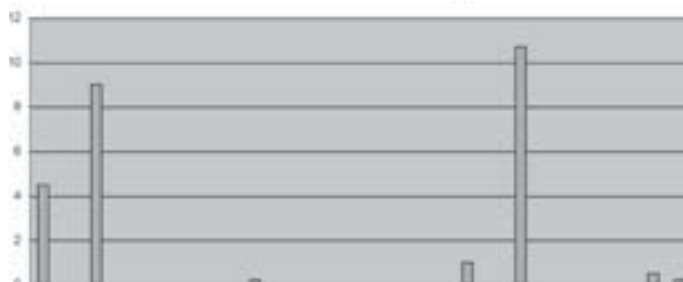
Temperatures i pluviometria de l'11 d'abril al 10 de maig

Evolució de les temperatures de l'11 d'abril al 10 de maig de 2005

Temperatura Màxima: 30° el dia 29 d'abril
Temperatura Mínima: 2,5° els dies 12 i 17 d'abril

Pluviometria de l'11 d'abril al 10 de maig de 2005

Dies de pluja: 7 dies de pluja
Precipitació màxima en un dia: 10,7 litres el dia 4 de maig
Pluja acumulada: 26,1 litres